

Ara 5 lej
 5697. EV. SEBATH 4.
 XX. ÉVF. 12. SZAM

KELELET

BUDAPEST

Ara 5 lej
 5697. EV. SEBATH 4.
 XX. ÉVF. 12. SZAM

Anglia contra Németország

Sosem lehet tisztán látni az angol politika lényegét. Így nem lehetett tudni azt sem, hogy tulajdonképpen milyen célt követ Anglia a spanyol benemavatókzási egyezmény körül, végtelenbe nyúló tárgyalásokkal.

De most, amikor Németország már határozott beavatkozásra készült Spanyol-Marokkóban és itt már súlyos angol érdekek forogtak kockán, megszólalt Eden és nyilatkozott, hogy Anglia minden köntörfalazás nélkül megvárja, hogy Anglia teljes mértékben együttműködjön Franciaországgal a spanyol kérdésben.

Azt hisszük, ez az első nyílt állásfoglalás Anglia részéről, mely egyben rendreutasítás a hitlerista Németországgal szemben.

Eden nyilatkozata határozott volt. Anglia ékét akar. Békét a külpolitikában és a belpolitikában. Ezért aztán nem közömbös számára, hogy egyes országokban milyen lesz a kormányzás szelleme. Mert a jobboldali kormányzás háborúra tör, a baloldali pedig békére.

Ezért szögezte le Eden, hogy semmilyen spanyol kormány nem lehet szélsőséges. A népfretili kormány, ha győz, nem lehet kommunista, a nacionalista pedig nem lehet szélsőséges fasista.

Anglia demokráciát akar és ezzel az álláspontjával mereven szembekerült Németországgal.

Az természetesen a jövő kérdése, hogy ezt az álláspontot Anglia meddig tartja fenn. Addig, amíg érdekei megkívánják. Kétségtelen azonban, hogy a ma politikája a békepolitikája — Anglia ezt akarja — és akkor az angol politika ellenségesen áll szembe a mai Németországgal.

Ami pedig nagyjontossága az európai béke szempontjából, Anglia tulajdonképpen azzal a hármadik hatalommal áll szembe, amely a demokrácia Németországgal szemben évek óta kereszttűl támogató.

Hogy ma ellene fordul, az a történelmi tény, mely a mélysegeiből fakadó furesaság.

Amely furesaság azonban ma a béke fenntartásának legértékesebb záloga.

Cuzista győzelem Tighinában

Valaki a Tara Noastrat, a keresztény nemzeti párt hivatalos lapját olvasva, rövidesen azt a meggyőződést szerzén, hogy ennek az országnak apraja-nagyja, ifja és örege, férfiak és nők szívvel-lélekkel és meggyőződéssel Cuza professzor egyedül üdvözítő antiszemita és fajvédő programja mögött sorakoznak fel.

Mert a Tara Noastra, ugyanakkor, midőn ékes szavakkal magyarázza meg, hogy a részleges választásokon miért a nemzeti parasztpárt és miért nem a cuzisták szereztek meg a képviselői mandátumokat, nem mulasztja el kihangsúlyozni, hogy különösen a basarabiai és bucovinai falvakban hány közéleti tanácsosi helyet sikerült a pártnak kihasználnia. Ahol a községi választásokat még nem tartották meg, ott a párt népszerűsége nyilvánvaló. Ha a nemzeti parasztpárt, vagy a liberálisok győznek, az csak a kormány terrorjának, vagy Júda mindeható pénzének köszönhető.

De ha valamelyik bucovinai faluban sikerül a cuzistáknak a községi tanácsba bevonni, akkor az ország szava, a nemzet igaz lelkiismerete szólal meg kategórikusan és ellentmondást nem tűrően a fajvédelem mellett.

Igy történt ez a tighinai Audoni községben, ahol a párt, amint azt a cuzista lapok hirdetik, fölényes győzelmet aratott.

Ez a község eszerint fénypont, utolsó kő, korszakkalkító jelenség, sorsdöntő etap azon az uton, amely Goga nemzeti forradalmához és ezen keresztül a fajtisztá Romániához vezet.

Kicsi falu ez az Audoni, de magában rejti az egész ország jobb jövőjének zálogát, mint ahogy egy oseppe vízben benne van a hatalmas óceán sósán párolgó illata, ize és végtelen hatalma.

Ebben a községben, még midelőtt a nagy átalakulásra sor kerülne, már miniatűrben érvényesülni fognak a párt honmentő elvei.

Kezdekednek arról azok a derék, töretlen hazafiságukban és nemzeti hűségükben, önfelelődozásukban kipróbált honpólgárok, akiket a párt győzelme a község élére állított, hogy felelősségteljesen viseljék sorsának irányítását.

A francia gyarmatügyi miniszter nyilatkozata:

„A gyarmati kérdés csak politikai játék Németország kezében”

A leonei fronton rajtaütésszerű vereséget mértek a kormánycsapatok a felkelőkre. A felkelők is sikerekről számolnak be

Berlin, január 15. A tegnap esti német lapok folytatják a franciaellenes kampányt és tendenciózus cikkeket közölnek a délfranciaországi helyzetről, valamint Franciaországnak Spanyol-Marokkóval való viszonyáról.

A DNB hírszolgálati iroda a következőt jelenti: A Havas iroda közleménye alapján a német sajtó leköszölte a l'Action Francaise című lap részletes tudósítását a francia-katalán határon uralkodó káótikus

helyzetről. Ezt a német sajtó franciaellenes kampánya megújításának tekintik, amit berlini diplomáciai körök csodálkozással fogadnak. A német lapok naponta idéznek a francia lapokból és ez szokás az egész világon. Számos francia lapnak viszont az a szokása, hogy szenzációs cikkeket talál fel Németországról, bármilyen fantasztikusak és valószerűtlenek is legyenek azok.

A francia gyarmatügyi miniszter a németek gyarmati igényeiről

A Havas jelentése szerint Moutet gyarmatügyi miniszter ma a következő nyilatkozatot adta az Echo de Paris című lapnak Németország gyarmatügyi igényeiről:

— Ne higgyék — mondotta Moutet — hogy Németország elsősorban a gyarmati problémához ragaszkodik. Ezt a kérdést csupán politikai játéknak céljaira használja fel. Mi azonban nem is gondolhatunk politikánk megváltoztatására gyarmatügyi tekintetben. Gazdasági téren viszont kívánatos lenne az együttműködés Németországgal, ha tényleg nemcsak játékokat akar üzni. Ez esetben Németország bizonyosan olyan partnerre fog találni, akivel őszintén beszélhet általános meggyőzés létrehozásáról. Ez nem tőlünk, hanem Németországtól függ — fejezte be a miniszter.

nap a Madridtól északra fekvő falvak lakosait költöztették el.

A kormány hivatalos hadszíntéri jelentése szerint a középfretilon Guadarrama és Aranjuez közelében enyhe bombázás történt. A madridi arcvonalon a köztársasági csapatok elfoglalták az Egyetemvár adminisztrációs épületét, majd a nemzetiek indultak rohamra, hogy szerdán a nyugati parkban elvesztett állásaikat hódítsák vissza.

A felkelők repülői több mint 100 bombát dobtak Campo del Cripta és Martin falvak házaira Jean tartományban, mert kormánycsapat-összevonásokat vételek ott felfedezni. A halottak száma ismeretlen. A tisztogatási munkákat megnehezíti a havazás.

A Havas jelenti Santandorból kapott értesülés alapján, hogy a leonei fronton a kormánycsapatok merész rajtaütéssel elfoglalták Matallana falut, amely a La Rob la felé vezető utat uralja. Váratlan megmozdulásokkal a kormánymilícia zavart keltett a felkelők soraiban és megsemmisítette a Metalluna és Lecevilla közti vasutvonalat 300 méter hosszúságban.

Valenciából jelenti, hogy a felkelők tegnap reggel erős támadást indítottak szárazföldön, levegőben és tengeren Malaga városa ellen. A támadás közvetlen célja volt előkészíteni a teret számos csapat paratételére Estepona közelében. A hadművelet nem járt sikerrel. Két kormányrepülő bombákat dobott a felkelők egyik hadihajójára, mire az visszavonult.

A kormány kikötőit bombázták a felkelők

Salamanca, január 15. A felkelők hivatalos jelentése megállapítja, hogy tegnap mindössze jelentéktelen összecsapások voltak, de a fronton nem változott a helyzet. A madridi arcvonalon az ellenség Las Rozas körzetében rohamozott, de nagy veszteségekkel visszavonult. A déli fronton (Folytatás a 10-ik oldalon.)

London, január 15. (Rador.) A Manchester Guardian aggodalommal nézi a német sajtó Csehszlovákia-ellenes támadásait. A Daily Herald is kérdi, milyen célt szolgálhatnak a német sajtó támadásai.

Csehszlovákia bebizonyítja a német vádak alaptalanságát

Prága, január 15. (Rador.) Az angol katonai attasé elfogadta a csehszlovák kormány és vezérkar azon meghívását, hogy tekintse meg az összes csehszlovákiai repülőtereket és győződjön meg személynesen a német sajtó azon állításainak alaptalanságáról, miszerint Csehszlovákiaiban földalatti és rendes repülőtereket készítettek volna a szovjet repülői számára és hogy orosz tisztek tartózkodnának Csehszlovákia területén. A cseh hatóságok meghívták a német katonai attasét is, de az nem adott még választ.

A leonei fronton rajtaütésszerű támadást intéztek a kormánycsapatok a felkelők ellen

Madrid, január 15. (Rador.) A Havas jelenti, hogy a főváros polgári lakosságának eltávolítása folyamatban van. Teg-

Hadd lássuk, kik volnának a cuzista győztesek? Idézzük a Tara Noastrából: „Benjamin Ghezler, Gh. Andreino, Jacob Geiser, Melnik Afanasie, Silver Reinhold és Eduard Seifrid”.

Eljen!
 Nem mondjuk, a tanácsnokok egyneműlke szorongó aggodalmat inspirál bensűnkben. Nem beszélünk George Andreinoról és Melnik Afanasieről, akik nyilvánvalóan a derék orosz nép egyenes leszármazottai.

De ugy érezzük, hogy Steve Reinhold és Jakob Geiser nemcsak a nagymamák, hanem a sávár jelen szempontjából is egészen gyanus jelenségek a fajvédelem áthatón tisztá egén.

De nem illik ünneprontónak lenni a cuzista párt népszerűségének eme töretlen dokumentumával szemben.

Kiáltunk tehát a Tara Noastrával együtt: Eljen az új andoni községtanács! Eljen!

Amerikai béke vagy világbéke?

Nagyfontosságú értekezlet zajlott le december havában a buenosairesi Anchorena-palotában. Az amerikai államok tanácskozta Amerika kérdéseiről. Európa főleg Roosevelt beszédére figyelt föl. De ennek a pánamerikai értekezletnek nemcsak Roosevelt szózata adott jelentőséget.

Amikor a 19. század huszas éveiben Dél-Amerika és Közép-Amerika államai megvívják szabadságharcukat a klerikális spanyol monarchiával szemben, a nagy északamerikai köztársaságnak, az Egyesült Államoknak óvása, Monroe elnök nyilatkozata menti meg őket a Szent Szövetség beavatkozásától.

A klerikális spanyol monarchia nincs többé.

Nemigen mondható azonban, hogy a reakció „szent szövetség”-ének veszedelme elmúlt volna Európa feje felől, de ez a veszedelem Amerikát nyilván nem fenyegeti. Jó ideig a közép- és délamerikai államok védője, az USA szeretne volna Amerika többi államaira kiterjeszteni befolyását. A pánamerikai törekvések sokáig egyet jelentettek az USA-tól való függőséggel. Dél- és Közép-Amerika félt Pán-Amerikától, attól, hogy elnyeli őket Észak-Amerika. Közép-Amerika egyenesen fegyveres erővel biztosítja befolyását. Dél-Amerikában gazdasági fegyverekkel tör előre.

Az északamerikai kapitalizmus csodás fejlődése együtt jár az Egyesült Államok gazdasági befolyásának közép- és délamerikai fejlődésével. A háború és a háborúutáni esztendők lendítik föl különös erővel az USA pénzügyi és ipari hatalmát. A gazdasági válság kitöréséig, 1913-tól 1931-ig az USA amerikai tőkebefektetései csaknem meghatszorosozódnak. Óriási léptekkel halad előre az amerikai kivitel is. De azért még mindig erős az angol tőke befolyása Dél-Amerikában. A válság megnehezíti az északamerikai Unió gazdasági helyzetét. A verseny kiélesedik. S nemcsak az USA régi versenytársával, Angliával, hanem a német iparral és egy egészen új versenytárral, a japán imperializmussal, amely olcsó munkaerőt és olcsó árut ont Dél- és Közép-Amerika piacai felé.

Az USA ki akarja terjeszteni gazdasági működési terét az amerikai kontinensen. De távolról sem azokkal a régi imperialista módszerekkel, amelyek Amerika népeinek jó részét elidegenítették az Északamerikai Egyesült Államoktól. Az USA Nikaraguából és Haitiből visszavonja fegyveres erőit, önként visszalép Kubában a fegyveres beavatkozás jogától. Amerika népei nagykorúak, jelenti ki Roosevelt a buenosairesi konferencián. S ezeket a nagykoru népeket a meggyőzés, a rábírás, a népszerűségkeresés demokratikus módszereivel igyekszik Roosevelt közelebb hozni a nagy északamerikai köztársasághoz.

A Roosevelt és Hull vezetése alatt álló északamerikai küldöttség számolt azzal, hogy Amerikában vannak államok, amelyek az USA imperialisztikus törekvéseivel szemben a legélesebb ellenzéki magatartást tanúsítják. Az USA imperializmusa elől menekültek a Népszövetséghez.

Ezeknek az államoknak áll az élén Argentína.

Argentína külügyminisztere, a Nobel-díjat nyert Saavedra Lamas egyik legfontosabb vezető egyénisége az amerikai pacifista törekvéseknek. Argentínát támogatja Uruguay és a Népszövetséghez tartozó Mexikó is. Ha a roosevelti irányzat, a „New Deal” bizonyos mértékben hasonlít a népfretil Franciaországhoz, addig

Hotel Opera

Uj, teljes központban, ultramodern kényelem, jutányos árak. Bucuresti, Str. Brezoianu 37. A parlamenti képviselő uraknak nagy árkedvezmény.

Mexikó néhány árnyalattal radikálisabb belpolitikát követ s ez a belpolitika nem egy ponton fedi a spanyol népfrempolitikáját. De Mexikó súlyt helyez arra, hogy ne kerüljön ellentétbe az Északamerikai Egyesült Államokkal.

Néhány középamerikai állam Brazília támogatásával amerikai Népszövetséget szeretett volna alapítani, hogy teljesen elszakadhasanak Európától. Más amerikai államok, mint Venezuela, Peru és Columbia nem mentek volna ilyen messze, de meg akarják szervezni az amerikai nemzetek szövetségét közös nemzetközi bíróssággal. Ehhez a csoporthoz állott közel az USA, amely laza egységbe szeretne volna szervezni Amerika államait. Az amerikai külügyminiszterek érkezése lett volna ennek a közösségnek a szerve.

Azok a törekvések, amelyek, ha nem is amerikai népszövetséget, de valami amerikai szervezetet akartak létesíteni, megváltoztak a népszövetségi gondolatot képviselő államok, elsősorban Argentina ellenállásán. A buenosairesi konferencián létrejön az amerikai államok szorosabb együttműködése, de megbukik az a gondolat, amely, bárha burkolt formában, de elválasztotta volna Amerikát a Népszövetségtől.

Az amerikai kontinensen nemrég zajlott le a Bolivia és Paraguay háborúja a Chaco-terület petroléum-forrásaiért. A vitás határkérdéseket véglegesen még nem döntötték el. A buenosairesi értekezlet elítél minden háborút és a hódítással szerzett területek elismerése ellen tiltakozik.

Ebben a kérdésben érvényesült Saavedra Lamasnak az az álláspontja, amelyért Ossietzkivel együtt jutott a Nobel-díj pálmájához. De a buenosairesi értekezlet nem csak a háború és a hódítás ellen foglal állást, Roosevelt és Hull beszédeinek szellemében érvényesül. Buenos Aires megnyilatkozói ugyan a belügyekbe való beavatkozás mellett, de hitet tesznek a demokrácia elve és a demokráciák szolidaritása mellett. Nem mondja ki Európa ellen irányuló tüntető célzattal, hogy Amerika az amerikaiaké, de hangsúlyozza, hogy Amerika a demokráciáé.

A legfontosabb eredménye a konferenciának: az amerikai államok közös tanácskozása háborus veszély esetén.

Ezzel, ha ugyan enyhe formában is, de Amerika elfogadja a kollektív biztonság gondolatát. A háboruba való beavatkozás, a semlegesség elve mellett különösen az USA fejtett ki propagandát. Ezt az elvet azonban csak erős fenntartásokkal és korlátozásokkal teszi magáévá az értekezlet. A teljes semlegesség álláspontját már csak azért sem fogadhatják el, mert az amerikai államok egyik része tagja a Népszövetségnek és a Népszövetség a háborus támadással szemben nem ismeri a semlegesség politikáját. A Népszövetséghez tartozó államok kötelezettségeit tiszteletben tartja a pánamerikai konferencia. Sőt, tovább megy. Elismeri a Népszövetség támogatásának szükségességét is.

Azok az amerikai politikusok, akik Amerikát szerették volna elszigetelni Európától, nem értek célt.

Hull, az Egyesült Államok külügyi politikájának vezetője, az értekezlet többségének lelkéből beszélt, amikor kijelentette, hogy a világ bármely pontján kitörő háború az egész világ békéjét fenyegeti. Európa bizonyos államainak hódító törekvései tartják vissza az újvilágot attól, hogy közelebb jusson az óvilághoz. Ha a béke szószólói Európában megerősödnek, akkor Európa központjává válhatnak az egész világra kiterjedő békeszervezetnek. Akik ma az európai béke ellenségei, gátjai az emberiség békéjének, a világ békéjének is.

(vz)

Két amerikai tudós azt állítja, hogy legyőzte az influenzát

Ibolyántul sugarak megölik a nátházal kórokozót

Newyork, január hó.

A Harvard egyetem két kiváló tudósa, dr. H. Brown és dr. W. F. Wells, Amerika komoly tudományos folyóiratának, a Science-nek a hasábjain nagyjelentőségű bejelentéssel lépnek a nyilvánosság elé.

A két tudós beszámol öt éves kísérletei eredményéről, amelyeket az influenza terjedéséről és az ellene való védekezésről folytattak.

Hétköznapi titok

Az influenza a közönséges nátha után a leghétköznapibb betegség, amely az embert meg szokta támadni. Szinte csodálatos, hogy az orvosok még ma is tehetetlenek mindkettővel szemben.

Pfeiffer tanár a nyolcvanas években azt hitte ugyan, hogy megtalálta az influenza bacillust, de a bakteriológusok már az 1918-as nagy influenza-világjárvány előtt gyanítani kezdték, hogy tévedésről van szó, mert mikroszkopikus vizsgálataikkal semmiképpen sem tudták igazolni Pfeiffer állításait. Arra az álláspontra jutottak, hogy az influenzát nem a Pfeiffer-bacillus okozza, hanem egy még mikroszkóppal sem látható és még a legsűrűbb porcellánszűrőn is át-búvó parányi szervezet. Az orvostudomány „szűrhetetlen vírus”-oknak nevezi és jórészt még sem tud ezekről a titokzatos kórokozókrol.

Még azt sem, hogy a „szűrhetetlen vírus” olyan mikroorganizmusok csoportja-e, amelyeket sem látni, sem felfogni nem tudunk, vagy pedig olyan vegyi anyag, amely virulenssé válik, ha élő sejtekkel jut érintkezésbe. Ősi tanítétel, bár konkrét adat idáig nem támasztotta alá, hogy a szűrhetetlen vírusok a levegőben vannak. Hogy hogyan szállnak emberről emberre és mennyi az élettartamuk, nem tudjuk.

A szűrhetetlen vírusokon kívül más olyan végtelenül kis élő szervezetek is vannak, melyeket a legerősebb mikroszkóppal sem tudunk meglátni és a legsűrűbb porcellánszűrővel sem tudunk felfogni. Ilyenek például a bakteriofagok is, amelyekről dr. Mel G. Colvin, a Yale-egyetem orvosprofesszora, öt évvel ezelőtt részletesen beszámolt. Colvin professzor szellemes kísérletek sorával bizonyította, hogy ezek a láthatatlan baktériumvadászok, amelyek a látható baktériumokra valóságos hajtóvadászot rendeznek, hogy azután megölik és ártalmatlanná tegyék az emberiség legveszedelmesebb ellenségeit, öt perc alatt tíz méternyi utat tudnak megtenni a levegőben. Colvin bebizonyította azt is, hogy a bakteriofagok legalább tízenyolc napig életben maradnak laboratóriuma poros levegőjében és minél többet söpört és törölgetett, annál több bakteriofagot talált.

A szűrhetetlen vírusok és a bakteriofagok között különbség van és Colvin tanár kísérletei mindenesetre világosságot derítettek arra a régi kérdésre, hogy ezek a még mikroszkóppal sem látható parányi szervezetek a levegőben élnek. Dr. Thomas M. Rivers, az amerikai Rockefeller-intézet kutatója, már Colvin megállapításainak ismeretében, 1932-ben az American Society of Clinical Medicine ülésén, előlki megnyitójában ki is jelentette, hogy: „Sok vírus talált utat az emberbe a felső légzőutakon. Az orvostudomány nem azért tehetetlen az így keletkező betegségekkel szemben, mintha nem tudná kitenyészteni ezeket a vírusokat, hanem azért, mert életszükségletük a lélekzés és idáig még nem sikerült gyakorlati módszert találnunk arra, hogy a tömegekben élő ember csak fertőzetlen levegőt lélegezzon.”

Brown és Wells felfedezése

A Harvard egyetem orvosi fakultásának két kiváló professzora, dr. H. W. Brown és dr. W. F. Wells, most azzal a talán egyenesen korszakalkotó bejelentéssel lépnek a nyilvánosság elé, hogy az emberiséget mégis el lehetne látni a lélekzéshez szükséges fertőzetlen levegővel, illetőleg az influenzabacillusokkal fertőzött levegőt aránylag egyszerű és olcsó eljárás segítségével teljesen meg lehet tisztítani.

A két amerikai tudós kísérletekkel bebizonyította, hogy az influenza vírusa tényleg meg tud élni a levegőben és egyben kétségbevonhatatlan bizonyosságot szolgáltattak arra vonatkozólag, hogy az influenza kórokozót ibolyántul sugarakkal el lehet pusztítani. Ma még mindenesetre kérdéses, vajon az ultraviolett lámpákat a gyakorlati életben is mindenütt úgy fel lehet-e használni, hogy Rivers professzor követelményének megfele-

lő tiszta és fertőzetlen levegőt biztosítsunk, de azt már most is el lehetne érni, hogy az olyan helyeken, ahol az emberek tömegesen fordulnak meg, mint például színházakban, mozikban és más szórakozóhelyeken, láthatatlan ibolyántul sugarak segítségével a levegőt állandóan fertőtlenítsék. Ugyanez áll természetesen az uszodák és strandfürdők vizére is, amelyek tudvaleg szintén erősen terjesztik az influenzajárványokat.

A vírus és a menyétek

Dr. Brown és dr. Wells öt éven át a tudomány legmodernebb eszközeinek segítségével folytatták nagyszabású kísérleteiket. Az úgynevezett „Porto Rico 8”-as influenza vírust használták, miután ez a legerősebb és legveszedelmesebb valamennyi között. Az influenza vírusokat egy légmentesen zárdó tartályba fecskendezték, azután levegőt szivtak ki a tartály fertőzött levegőjéből és ezt a levegőt egy külön erre acélra konstruált centrifugális szeparatóban hihetetlen gyorsasággal forgatni kezdték.

Az influenza-bacillusokkal fertőzött levegő, Wells szeparátorában lecsapódott és ezt a szilárdabb halmazt anyagot azután menyétekbe fecskendezték. A menyétek mind megkapták az influenzát és ezzel minden kétséget kizáróan bebizonyosodott, hogy az influenza vírusai a levegőben élnek.

A következő kísérlet most már arra irányult, hogy az influenza vírusait meg lehet-e ölni a szervezetén kívül, magában a levegőben? A lepecsételt tartályból megint influenzavírusokkal fertőzött levegőt szivattytak ki, azután a higanyos kvarclámpa hideg ibolyántul sugarainak fényén bo-csátották át őket.

Ezt a levegőt ismét Wells centrifug szeparátorába szivattyták, a gépet n indították, a levegő megint lecsapódott, a tán új menyéteket oltottak be, ám egye lenegy sem betegedett meg influenzában. A kvarclámpa ibolyántul sugarai megölték a influenza vírusokat, vagyis megtisztították és fertőtlenítték a levegőt.

A jövő diada

Ma még természetesen korai volna végleges ítéletet mondani a két amerikai tudós kétségkívül nagyjelentőségű kísérleteiről amennyiben a higanylámpa és annak izzóben tartása aránylag olcsó dolog úgy így az uszodák és strandfürdők vizét ma is aránylag egyszerű volna influenzavirustól tisztítani. Az egyelőre nem állanak a rendelkezésünkre, hogy hány kvarclámpát kellene felállítani színházak, hangversenytermek, mozik és más nagy helyiségek virustalanítására.

Megmondani való az is, hogy Brown és Wells menyétei injekció útján kapták meg az influenzát, illetőleg a fertőzött levegő ibolyántul besugárzása után is csak injekcióval folytatták a kísérleteket, márped mint tudjuk, az ember nem így betegszik meg, hanem az influenzavírusok egyszerű be-légzése folytán. Valószínű azonban, hogy ezek csak jelentéktelen részletkérdések, így körülbelül elmondható, hogy ismét sikerült ártalmatlanná tenni az emberiség egy vesz-deelmes ellenségét.

Borzalmas vihar dühöng a Fekete tengeren

Zatonyra futott egy olasz hajó. Óriási késésekkel közlekednek a román hajók a Regatban és Bucovinában hóviharak dúlnak

Bucuresti, január 15. A Fekete-tenger partvidékén a vihar ereje megsokszorozódott. Az Isztambul felé tartó hajók nagy károkat és késéseket szenvednek. Így tegnap a Prometeus olasz petroléumszállító hajó tíz perccel elindulása után Agigeanál zatonyra futott. A hajó a maga erejéből nem tudott elszakadni és SOS jeleket adott le. A kikötői hatóságok azonnal a helyszínére küldték a King Lear segélyhajót, amely megkezdte a mentési munkálatait. A szilajon ohamozó hullámok és az orkászertü szél miatt azonban a Prometeust még nem sikerült szabadabbá tenni.

Constantába szintén nagy késésekkel érkeznek a hajók. A Suceava román gőzös sorsáról semmit sem tudni. A hajónak tegnap kellett volna kefutnia. Az Oltenia és Steaua Romana petroléumhajók szintén késnek. A Durostor gőzös deszkáruval megrakva Sulinából utaz Constanta felé súlyos sérüléseket szenvedett. A hullámok rakományának egy részét lesodorták fedélzetéről.

Az ország többi részében a regatban is, Bucovinában hóviharak dúlnak, egyre több emberáldozatot szedve. Durostor megye egész területén a közlekedés megszakadt.

Lereni község közelében két farkasok állásztépett falusi holttestére találtak. Lapna megyében szintén óriási nehézségekbe kózik a közlekedés. Vaslui mellett egy Com Granea nevű gazda megfagyott holttestére találtak.

Bucuresti, január 15. A tengerészeti minisztérium újabb jelentése szerint a Suceava hajó, amelynek sorsáról két nap óta nem tudtak semmit, 16 óras késéssel befutott Constantába.

Pályázati hirdetés

A díoségi aut. orth. izr. hitközség pályázatot hirdet sámesz és hitoktatói állásra. Nevezettől megkívánatik, hogy tudjon előimádkozni, reinigolni és rituális fűrdőt kezelni. Fizetés megállapodás szerint.

Pályázhatnak oly 40 éven aluli egyének, kik kis családdal rendelkeznek és fenti szolgálatra képesítéssel bírnak. Költséget csak a megválasztottnak térítünk meg.

Díóság, 1937 január hó 10.

Müller Ábrahám
gondnok

Weinberger Árm.
elnök

Jöjjön az Uj Kelettel Párizsba!

Májusban a párizsi világkiállításra az Uj Kelet utazási osztálya

nagyszabású társas-
kirándulást rendez

Párizsba

A kirándulásnak, amely 17 napig tart, teljes díja 15.000 lej. Budapest—Bécs—Párizs—Milánó és Veneza megtekintésével. Jelentkezni lehet az Uj Kelet utazási osztályánál.

Hogyan akarja Jasa Haifetz hegedűművész és Friedmann Ignác zongoraművész elzsidósítani Japánt...

A Tara Noastra elmefuttatásai a „Judeo-kommunizmus” japáni törekvéseiről és arról, hogy miért akarnak a zsidók mindenáron háborút

Bucuresti, január 15. Még néhány évvel ezelőtt őszinte derűvel szórakoztunk az antiszemita lapok fantazmagóriái fölött. A zsidó világalomról, a zsidó kommunizmusról, a zsidó tőkéről, a zsidó gyáva-
gról, a zsidó törvénytelenégekről és a többről láttunk épületes kitalálásokat és olykor-olykor le is köztöltük azokat az Uj Kelet hasábjain. Néhány év óta a lapok munkatársainak fantáziája hallatlanul kiterjedtebb. A zsidó-ellenes vádak olyan mértékben szaporodtak, hogy ezeket most már nem lehet derível tudomásul venni, ezekkel nem lehet szórakozni. Sajnos ma ezeket az elképesztő hazugságokat a tömegek elhiszik. És amikor időről-időre megismertjük olvasóinkkal azokat az eszközöket, amelyekkel a jobboldali agitáció harcol ellenük, ezt csak azért tesszük, hogy megmutassuk, milyen arzenállal dolgoznak az antiszemita fronton, hogyan kell az igazság egyetlen arculatával felvennünk a küzdelmet az antiszemitizmus ezerarcu hazugságai ellen.

Kezünkben van a Tara Noastra legutolsó száma, amelyen két vezércikk címe ragadja meg a figyelmünket: „Erdekes judeo-kommunista mesterkedés Japánban”. A másiknak a címe: „Miért akar Izrael háborút?”

Japán nem elég óvatos

Erdekes cím. Különösen az, hogy miféle judeokommunista mesterkedések lehetnek Japánban, ahol egy szál zsidó sincs. De a Tara Noastra cikkírója tulateszi magát ezen a kicsiségeken. Megállapítja, hogy Japánban a kommunista-ellenes nemzetközi akcióhoz való csatlakozása komoly aggodalmakra adott okot a „zsidó internacionálé” vezető köreiben. A japánok, akik nagyon elővigyázatosak, úgy látszik, nem tulajdonítanak különösebb fontosságot a zsidókérdésnek, holott Európa és Amerika szétbomlása, mely igazán példát szolgálhatna számukra, kinyithatta volna szemüket.

Igy Josef Rosenstockot, a zsidót és szabadkőművest, a manheimi Opera volt dirigensét, Tokióba szerződötték az „uj szimfonikus zenekar” vezetésére, amely Japán legnagyobb orchestere. Annakidején Rosenstock Berlinben vezényelte a zsidó kulturszervezet koncertjeit.

Zsidó zenészek „inváziója” Japánba

Március elsején a jólismert szabadkőműves zsidó: dr. Paul Weingasten, a bécsi zeneakadémia tanára, Japánba utazott, ahová azért hívták, hogy a zongoraművészek iskoláját vezesse, a zenei felsőiskola mellett. Bizonyos idő óta Japán Európából jelentős számú zsidó tudóst és zsidó íróhozott. Leo Sirota zongoraművész az a személyiség, aki sok zsidó zenészt vonz Japánba. A Stunde című bécsi lapnak adott nyilatkozatából kiderül, hogy Friedmann Ignác, Jasa Haifetz, Etroim Cimbalist, Emanuel Feuermann és Arthur Rubinstejn hangversenyeket rendeztek Tokióban, Osakában és Rioban szűfolt házak előtt és olykor háromezer hallgató is összegyűlt koncertjeiken. Ez a legjobb bizonyíték annak, hogy Japánt elbájolja az a kellem, amellyel a „kiválasztott nép” ajándékozza meg.

Ugy látszik, a Tara Noastra számára Jasa Haifetz, Friedmann Ignác és Rubinstein Arthur nem egyebek judeo-kommunista agitátoroknál. A világ legnagyobb zenei interpretátorai hegedűjökön, vagy zongorájukon keresztül a Tara Noastra szerint úgy látszik a zsidók nemzetközi uralma mellett tartanak forró propagandát és céljuk az, hogy Japánt éppúgy „szétbomlasszák”, mint ahogyan „szétbomlasztották” Európát és Amerikát.

A „csapdába ejtett” japán diplomaták

És mindezek a mesterkedések Bécsből indulnak ki. Mint ahogy az alábbi sorokból kiderül.

„Bécsben különösképpen lehet megfigyelni ezt a jelenséget — írja tovább a Tara Noastra.

A japán követségek és konzulátusok szalonjaiba sok zsidó és szabadkőműves hatol be, ahol azon fáradoznak, hogy mindenképpen kedvező atmoszférát teremtsenek faj- és hittestvéreiknek. Ha jó elhelyezkedés kínálkozik, minthogy ők a legjobban informáltak, a zsidó el is foglalja! — Természetes, hogy a zsidó világsajtó kellő időben zeng dicsegeteket egyik-másik Japán diplomatáról, mint magasabb szellemű és ritka kulturájú diplomatáról és ime ez már be is esett a csapdába!

És mindezek mi célja? — Kérdi végül a Tara Noastra. Hogy Japánba minél több zsidó hatoljon be és hogy a zsidóság kiépítse a maga sejtjeit, szétrombolja a japán nép egészséges keretét.”

Miért akarnak a zsidók háborút

Vitatkozni természetesen nem fogunk ezekkel a képtelenségekkel. Mint ahogy a másik, a lap első oldalán ékeskedő cikkkel sem, amely azt akarja megmagyarázni olvasóinak, hogy miért akar Izrael mindenáron háborút. Valahonnan idéz a Tara Noastra. A The Sentinel című amerikai lapból, amely egy állítólagos amerikai rabbi-kongresszusról az alábbi épületes fantazmagóriákat írja:

„A világháború legfontosabb és egyben legkártékonyabb következménye az új nacionalizmusok megteremtése és az eddigiek tullejlesztése volt. A nacionalizmus veszélyt jelent a zsidó nép számára. Ma is, mint a többi történelmi korszakokban be-

bizonyult, hogy a zsidók nem maradhatnak meg a hatalmas országokban, amelyekben magas nemzeti kultúra fejlődött ki. A nacionalizmusnak tehát meg kell szünnie, mert ez veszélyt jelent a judaizmus számára.”

Őszintén szólva pillanatnyilag nem fásztjuk magunkat azzal, hogy megállapítsuk, miféle lap az a The Sentinel, hol és mikor jelenik meg és hogy ir-e a nacionalizmusról, vagy sem, hasonló bölcs megállapításokat. Csak az érdekel bennünket, hogy mit következtet ebből D. I. Cucu, a Tara Noastra munkatársa. A cikkíró azt állapítja meg ezekből, hogy a zsidóság világszerte a nacionalizmusok elpusztítására törekszik és ezért a világháborút készíti elő. Ezért van szovjet. Ezért van Franciaországban népfrent, ezért volt Spanyolországban is népfrent és ezt a nemzetközi judeokommunizmust veszélyezteti Franco tábornok hősiességével, mely már Madrid kapui előtt áll. Ezért a világ zsidósága „rávette” a kominternet, indítson újra világháború hullámot. Csak hogy ez a világháború hullám nem sikerült. Ellentáll a hullámnak a mindenütt erősödő nacionalizmus. És mert a bolsevista hullám nem győzi le a nacionalizmust, a nemzetközi judaizmus most világháborúra tör, hogy amit nem sikerült megteremtene bolsevista eszközökkel, azt borzalmas világháború árán teremtse meg.

Ezt írja a Tara Noastra. Vajjon Goga, a költő és filozófus, aki egyik főszerkesztője a lapnak, tényleg azonosítaná magát ezekkel a badarságokkal?

Jogerős lett Frankfurter Dávid büntetése

BERLIN, január 15. A DNB jelenti: Tegnap járt le a fellebbezési határidő Frankfurter Dávid perében. Múltán Gustloff Vilmos gyilkosa nem élt a fellebbezési jogával, a churi törvénytörvények itélete érvénybe lépett.

A Gestapo: a hitlerista kormány leghatalmasabb végrehajtó szerve

Hogyan dolgozik az egész földtekén a hirhedt német titkosrendőrség

Berlin, január 15. A Harmadik Birodalomnak egyetlen intézménye sem váltott ki annyi figyelmet, annyi felháborodást és tiltakozást, mint a titkos politikai államrendőrség, vagy „népszerű” nevén a Gestapo. Már maga ez a név a Harmadik Birodalom keletkezésének és létének háttörzongató részleteire emlékeztet. A német emigránsok leleplezéseinek és vallomásainak nagyrésztét lehetne egy csokorba fűzni e cím alatt: „A Gestapo kezében...”

A hivatalos rendőrségen kívül a világ minden államában működik egy titkosrendőrség is, amelynek hatáskörét seholsem határozzák meg nyíltan és tevékeny-

ségét igyekeznek minél óvatosabban rejténi a nyilvánosság elől. Németországban a Gestapo már nem is mondható titkosrendőrségnek. 1936 február 10-én törvényt tett közzé a Hitler-kormány, amely nyilvánosan körvonalozza a szervezet céljait: „A titkos rendőrség feladata az, hogy leleplezze és leküzdje az összes, az államra káros mozgalmakat, ezeket a kormány számára evidenciában tartja és javaslatokat tegeyen.” Dr. Best, a titkosrendőrség igazgatója, már valamivel részletesebben körvonalozza a Gestapo hatáskörét. Eszerint a titkosrendőrség a náci kormány védelmi és harci eszköze, az állambiztonságra káros mozgalmak és ténykedések felderítésében

Egy vízvezeték-szerelőnek reumatikus fájdalmai voltak

Sloans Liniment enyhítette fájdalmait

Egy idő óta a reuma mindinkább elterjed. Számos oka van, de a leggyakrabban a hűlés okozza a reumát.

Ha valaki kénytelen huzamosabb ideig és gyakran hideg és nedves környezetben dolgozni, kétségkívül reumát kap.

Az orvostudomány legutóbbi kutatásai szerint a reumát mikrobák okozzák, amelyek hideg környezetben rettenetes fájdalmakat okoznak a testrészekben, ahová befészkelődtek.

A hűlésokozta reumatikus fájdalmakat megszünteti a Sloans Liniment készítmény, azon az egyszerű módon, hogy a fájó testet ezzel a készítménnyel bekenjük.

A Sloans Liniment ezen fájdalom megszüntető hatásának az oka igen egyszerű.

C. B. vízvezeték-szerelő, aki foglalkozásánál fogva kénytelen volt több órát hideg és nedves környezetben tölteni, nem egyszer vízben állva, panaszkodott I. M. orvosnak, hogy térdeiben rettenetű fájdalmai vannak, ami miatt igen gyakran képtelen dolgozni. Az orvos azt tanácsolta, hogy a fájó testrészt kenje be Sloans Liniment készítménnyel. C. B. szerelő, valahányszor elfogta a fájdalmat, jól bekente térdeit (Sloans Linimenttel, mert röviddel azután semmit sem érzett. Sloans Liniment az a készítmény, amely külsőleg szünteti meg a reumatikus fájdalmakat és szükségtelemé teszi különböző szerek bevezetését.

A nagy üveg a kis üveg kétszeresénél többet tartalmaz. Kis üveg ára 35 lej, nagy üvegé 60 lej.

Kapható az ország minden gyógyszerészetében és drogériájában.

és felügyeletében, a nemzeti test egységének és egészségének biztosításában. Kötelessége leküzdni és elnémítani mindazokat, akik a mozgalmak és ténykedések előidőzésében felelősek.”

Ez a meghatározás nyilvánvalóvá teszi, hogy a Gestapo hatalma ugyszólván korlátlan, miután az „államra káros” mozgalmak és ténykedések szférája távolról sincs körülhatárolva, viszont a Gestaponak szabadkeze van az ezek elleni kiüzelemben. Nemcsak az államot, mint olyan, melengeti keblén a titkosrendőrség, hanem a nemzeti szocialista mozgalmat is és annak teljes apparátusát. A náci rendszernek ma is vannak Németországban ellenségei. A Gestapo ügynökei szivósan nyomában vannak mindazoknak, akik a jelenlegi rendszer ellenségeiként ismeretesek. De ellenőrzik azokat is, akikről úgy hiszik, hogy hitlerista meggyőződésük nem százszázalékos. Nincs olyan politikai, művészeti, vagy intellektuális megnyilatkozás Németországban, amely elkerülne a Gestapo-kutató figyelmét. Speciálisak százai állanak ecéiből a titkosrendőrség rendelkezésére, de ezen felül a nemzeti szocialista párt biztonsági osztálya és általában minden jó és igaz hitlerista igyekszik a Gestapo kezére dolgozni.

Jogilag nincsenek körülhatárolva ezek az intézkedések, amelyeket a Gestapo az állambiztonság érdekében foganatosíthat. Hatalma ennél fogva korlátlan és végtelen. Feladata nem csupán az, hogy a náci-rezsimre káros mozgalmakat megelőzzön, hanem időnként is, hogy megtoroljon. Az internálótáborba való küldéstől a más-világra való küldésig a megtorló eszközök széles skálája áll a titkosrendőrség rendelkezésére. A legenyhébb szankció, amelyet a Gestapo alkalmaz, a figyelmeztetés. Ezután következnek a személyi szabadság bizonyos megszorításai, majd súlyosabb esetekben a vagyonekbezés. Ha adott esetekben a kormány lehetőleg el akarja kerülni a nyilvánosságot, úgy bizonyos személyek letartóztatása és kivégzése a Gestapo diszkrét, de annál hathatósabb eszközeivel történik. Hatásköre túlnőtt a német birodalom határain, ügynökei az Intelligence Servicehez hasonlóan az egész földtekén dolgoznak a Harmadik Birodalom nyílt és titkos céljainak megvalósításán.

Mindezekon felül a Gestapo ellenőrzi a német birodalom egész állami apparátusát, összes közzolgálatait. Hatalma ennél fogva valóban fantasztikus: a Gestapo kétségtelenül egyike a hitlerista kormány legfélelmetesebb és legfontosabb kormányzati eszközeinek.

Román Opera
Két rendkívüli előadás rendes helyárrakkal

KATONA GYULA

külföldön élő cluji tenorista vendégszereplése a
BOHEMELET-ben január 20-án, szerdán
RIGOLETTO-ban január 22-én, pénteken

Bérletiszünetben, kedvezményes jegyek érvénytelenek.

David Ben Gurion a királyi bizottság előtt: „A mi mandátumunk a Biblia”

Leonard Stein heves szócátja a királyi bizottság tagjaival a zsidó többség kérdéséről

Jeruzsálem, január 15. A királyi bizottság nyilvános ülésén hallgatta ki David Ben Gurion, a Jewish Agency exekutívájának elnökét. Lord Peel azon kérdésére, hogy milyen magatartást tanúsít a cionista mozgalom az arabokkal szemben, Ben Gurion többek között a következőket mondotta:

— A zsidók jogai alapján vannak Palesztinában. Mi alkotó munkát folytatunk itt és nemcsak azért, hogy prosperitást teremtsünk ebben az országban, hanem azért, hogy felépítsük nemzeti otthonunkat. Itteni életünkre és szabadságunkra való igényünk nemcsak a Balfour-deklarációra és a mandátumra támaszkodik: a mi mandátumunk a Biblia. Mozgalmunknak az a célja, hogy a zsidó népet sorsának urává tegye, anélkül, hogy mások fölött uralkodjon.

— Mi mindentűt kisebbség vagyunk és a többség kegyétől függünk. Palesztinába a jog alapján jövünk, abban a meggyőződésben, hogy a mandátum jóvá akarta tenni azt a történelmi panaszt, amelyet a zsidók a keresztény világgal szemben emelnek. Mi felépítettük ezt az országot és tovább akarjuk építeni azt. Ide jöttünk és tovább is jönni fogunk mindaddig, amíg meg nem oldódott a zsidókérdés.

Ben Gurion végül kijelentette, hogy a zsidó nemzeti otthon szélesebb keret, mint a zsidó állam, mert általában a zsidó jogokat a nemzetközi jog biztosítja.

A Peel-bizottság Ammanban

Jeruzsálem, január 15. Lord Peel, a királyi bizottság elnöke és Copeland professzor, a királyi bizottság tagja, Ammanban, Transzjordánia fővárosába utaztak, ahol Abdullah emir vendéglátást nyújtott nekik. Abdullah emlékiratot nyújtott át a királyi bizottságnak a palesztinai arabok ügyében.

Londonban tudni vélik, hogy a királyi bizottság Palesztinából való visszatérése után az angol fővárosban folytatni fogja kihallgatásait és számos angol politikus fog megjelenni a bizottság előtt vallomástételre.

Nem enged az angol kormány az araboknak

A Reuter távirati iroda, az angol kormány felhivatalos sajtóügynöksége a palesztinai arab politikuskok azon követeléseivel kapcsolatban, amelyeket a királyi bizottság elé terjesztettek, megállapítja, hogy a jelenlegi mandátárius viszonyok között lehetetlen teljesíteni az arabok kívánását, hogy a kormány adja fel a cionista politikát és nemzeti kormányt állítson Palesztina élére.

Londoni körökben különben is az a vélemény, hogy a kormány nem fog engedelményeket tenni az araboknak.

Leonard Stein szócátja a királyi bizottsággal

A palesztinai lapok teljes terjedelmében közlik Leonard Stein, a Jewish Agency londoni jogtanácsosa legutóbbi vallomásának szövegét. L. Stein kihallgatása a legviharosabb fejezete volt a királyi bizottság jeruzsálemi tárgyalásainak. A gyűlés megnyitása után Sir Horace Rumbold, a királyi bizottság alelnöke szólalt fel azon előbbi kijelentése

kapcsán, amelyben „idegen faj”-nak nevezte a zsidókat s amivel nagy felzúdulást váltott ki az egész zsidó közvéleményben. Sir Rumbold olyképpen tisztázta magát a rosszindulatú elfogultság vádjával szemben, hogy ominózus kijelentésével csak az arabokkal szembeni „idegenség”-re gondolt és nem arra, hogy a zsidók Palesztinában idegenek. Leonard Stein kihallgatása következett ezután. Sir Harold Morris, a bizottság tagja a kihallgatás során kéri a tanutól, hogy a feltett kérdésekre igennel, vagy nemmel válaszoljon. Leonard Stein kijelenti, hogy ennek a kívánásnak nem hajlandó eleget tenni és ragaszkodik ahhoz, hogy a főkérdésekre megfelelő magyarázatot is adjon. Lord Peel elnök közbelépését kéri.

Vita a zsidó többségről

Lord Peel: Legutóbbi vallomása során ön kijelentette, hogy ha a mandátum szerzői feltételezték volna, hogy az arab többséget meg kell őrizni, ugy ezt kifejezetten megmondották volna. Mi a helyzet azonban, ha azért nem mondották ezt, mert akkor, amikor még kevés volt Palesztina zsidó lakosainak száma, nem tételeztek fel nagyobb-méretű bevándorlást?

Leonard Stein: Ha a mandátum leszövegezésénél szükségesnek tartották volna annak kizárását, hogy a zsidók többséggé fejlődjenek Palesztinában, ugy ezt világosan kijelentették volna.

Lord Peel: A mandátumban önkormányzati intézmények fejlődéséről történik említés. Ez vajjon nem parlamentáris intézmények teremtésére vonatkozik?

Leonard Stein: Kijelenti, hogy nem ez volt a mandátum szándéka.

Lord Peel: A zsidók ellenétek a törvényhozó tanács bevezetését, azért, hogy megakadályozzák egy többség fellépését a zsidó bevándorlás ellen és a zsidó telepítés korlátozására. Ebből az következik, hogy nem alakulhatnak képviselőtestületek mindaddig, amíg a zsidók nem jutnak többségbe mert akkor nem emelhetne kifogást egy parlament a zsidó bevándorlás ellen.

Leonard Stein: Kijelenti, hogy az a kötelezettség, amely az önkormányzati intézmények kifejlődésére vonatkozik, nem befolyásolhatja a zsidó nemzeti otthon alapjait.

A nemzsidó jogok Palesztinában

Lord Peel: Kéri a tanut, mit ért a nemzsidó közösségek jogai alatt, amelyekről a Balfour-deklaráció és a mandátum szól. A tanu kijelenti, hogy belső önkormányzat, saját intézmények fenntartásának, stb. jogáról van szó.

Lord Peel: Nem arról a jogról van szó, hogy többségben maradjanak az országban? Leonard Stein: A Balfour-deklaráció és a mandátum elsősorban a zsidó nemzeti otthon felépítésére szóló köteletség, másodsorban arra, hogy azon vallási közösségek és magánszemélyek jogait, amelyek a Balfour-deklaráció előtt Palesztinában voltak, ne érje sérelem.

Lord Peel: Nem gondolja, hogy a mandátum a Palesztinába vándorló zsidók számának korlátozását is magában foglalja?

Leonard Stein: Az egyetlen korlátozás lehetősége az ország befogadó képessége.

Lord Peel: Gondolja, hogy megfelelne a mandátumnak egy zsidó többség kialakulása?

Leonard Stein: Igen.

Lord Peel: Akkor lehetséges volna az önkormányzat. Akkor a zsidó többség uralodna.

Leonard Stein: Azért van szükség a mandátumra, hogy elkerüljék a lakosság egyik

részének uralmát a másik fölött.

Lord Peel: Gondolja, hogy a zsidó többség a mandátum kereteibe illik?

Leonard Stein: Igen.

A kantonizálás kérdése

Sir Laurie Hammond: Összeegyeztethetőnek találja a mandátummal az ország kantonizálását?

Leonard Stein: Nem tudom, milyen jogokkal ruháznák fel a kantonális hatóságokat. A terv azonban kétségtelenül ellenkezik a mandátum 25. szakaszával, amely előírja, hogy Transzjordánia nem tartozik bele a nemzeti otthon területébe. Ezért a kantonizálás terve nincs összhangban a mandátummal.

Sir Harold Morris: A Balfour deklarációnak van egy rendelkezése, mely szerint semmiféle törvényhatóság nem létezik a zsidó Nemzeti Otthon felépítésénél lehetséges ezeknek a jogoknak a megsértése.

A zsidó állammról szólott a Balfour-deklaráció?

Leonard Stein: Arra gondoltam, hogy a Nemzeti Otthon zsidó állammá fog fejlődni. Sir Harold Morris: Azt akarja ezzel mondani, hogy a Balfour deklaráció zsidó államot vett tekintetbe?

Leonard Stein: Igen.

Sir Harold Morris: Szó van erről valahol a mandátum bevezetésében?

Leonard Stein: Nem. Az 1922-es Fehér könyv oda interpretálta a Balfour-deklarációt, hogy az nem zsidó állam létesítésére irányul.

KÖZGAZDASÁG

140 ezerrel 210 ezerre szaporítják az osztály-sorsjegyek számát

Az állami osztálysorsjáték március 15-iki új osztályától kezdődőleg az eddigi két széria helyett, három szériát fognak kibocsátani. Ezáltal az eddigi 140.000 drb. sorsjegy száma 210.000 da a b. a, a sorsolásra kerülő nyeremények összege pedig az eddigi 200.000.000 lejről 430 millió lejre emelkedik. Eddig 78.000 nyereményt, ezentul 167.112 drb. nyereményt sorsolnak ki. Kalkuláció szerint a bevétel 64 százalékát juttatják vissza nyemény formájában a játékosoknak, az állam haszonrészesedése 17 százalékos, rezsköltés 19 százalékos.

Mi újság a külföldi piacokon?

A Lengyelországgal lefolytatott tárgyalások eredményeképpen a lengyel-román kompenzációs társaság működésének idejét további egy hónappal meghosszabbították. A bucaresti lengyel követtség hivatalos értesítése szerint január 31-ig a Lengyelországból történő import esetén továbbra is a lengyel-román kompenzációs társaságnál kell bejegyeztetni az importtranzakciókat és az erre vonatkozó számlákat láttamoztatni. Az importtranzakciók likvidálásának a lengyel-román kompenzációs társaság útján legkésőbb 1937 március 31-ig kell megtörténnie.

A Párizsban ez év májusában tartandó világgiaállításán Románia háromemeletes külön pavillont épít, amelyben bemutatja az ország ipari és mezőgazdasági termelését. Külön osztály fogja az ország természeti

Hölgyeim

Báli, estélyi kikészítést legtökéletesebben végez

ELLA KOZMETIKA

CLUJ, Regele Ferdinand 11, emelet (Gólya palotában).

szépségeit turisztikai szempontból propagálni. A világgiaállítás romániai főbiztosa D. Gusti professzor.

Németország gabonaellátásának biztosítása céljából már hónapok óta a világpiacon a legmagasabb árakat fizeti. Jelenleg Németország gabonáért, illetőleg a takarmány-magvakért a világgia piactéren felülre árakat is megadja. Ez a magyarázata annak, hogy Romániából is jelentős gabonaexport indult meg újabb Németország felé. Constantinán át a Sared S. A. 1100 vagon kukoricát és árpát exportált Németországba. Információink szerint a német gabonaimportőrök további jelentős mennyiségeket kötöttek le, amelyeknek leszállítása most van folyamatban.

Üzleti hírek

Deutsch Testvérek cluji szállító vállalat akciót indított a szállító vállalatok országos szövetségének megalakítása érdekében. Ez az országos szövetség, amelyben helyet foglalnának az összes szállító vállalatok, a teherautóforgalom versenyének letörésére a CFR-től a kedvezményes gyűjtőcsomagszállítási tarifát (vált 501-es tarifa) eszközölné ki. — United, Dich Ernő cluji divatruház ellen évekkel ezelőtt megnyitott csődeljárás befejezést nyert. A törvényes csődbírósága megállapította, hogy a csődvagyon teljesen lett ostroma és a csődeljárást megszüntette. — A Caps igazgatósága a „Cooperativa Bradul”-nak, a Lotru völgyben 6 millió lej értékben gömbfát adott el.

Koncesszionálják a városok területén belül történő levél- és csomagkézbesítést. A hivatalos lapban szabályrendelet jeent meg, mely szerint a postagazgatóság az egyes városok területén belül a levél és csomag-kézbesítési jogot nyilvános árlejtésen fogja kiadni. A koncesszionált vállalat saját költségére és felelősségére dolgozik. A bérlet cégek illetéket szednek az általuk vállalt kézbesítésért, mely illeték nemcsak a postai szállítási díjat, hanem külön jutalékot is magában foglal. A vállalatok havonta kétszer kötelesek a postai díjakat az ill. postahivatalnak beszoigálatni. A rendelet szerint a díjakat méltányosan kell felszámítani és elvül mondja ki, hogy az egyszeri kézbesítés díja nem lehet több, mint 20 lej, de ha a választ is elhozza a küldőnc, ugy legfeljebb 30 lejt számíthat fel a cég.

— Öregemberek betegségeinél és neurasténiasok bajainál reggelként egy-egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűviz sokszor igazi jótétemény! Az orvosok ajánlják.

— Az idegen állampolgárok revíziója. Bucurestiből jelentik: Tegnap este a belügy-minisztériumban Bentoiu miniszter elnöklével összeült az idegen alattvalók tartozkodási engedélyinek verifikálása ügyében kiülő bizottság. Felülvizsgálták a foglalkozás nélküli idegenek számára a sziguranca és rendőrprefektúra által, a foglalkozással bíró idegeneknek a munkaiügyi minisztérium által kiadott autorizációkat. A munkálatokról közleményt adnak ki.

— Anghelcsu február végén Varsóban írja alá a román-lengyel kulturális egyezményt. Bucurestiből jelentik: A Cuentul jelentik: Dr. Anghelcsu nemzeti nevelésügyi miniszter február végén Varsóba utazik, hogy aláírja a román-lengyel kulturális egyezményt. Ellátogat a lengyel fővárosba, február elején, Mitita Constantinescu bank-kormányzó is, akit a lengyel kormány és a Lengyel Bank elnöke hívtak meg.

Orvos! Mérnök! Gyár!

Minden német (25% redukción), francia, angol, stb. folyóirat és könyv LEPAGE-nál Cluj. Kérjen ingyen jegyzéket Lepage-tól, Cluj, jelezve mely szakma érdekli.

Keresünk

tevékeny és fizetőképes

képviselőket

a Regát és a csatolt tartományok főbb városaiban RAST & GASSER márkájú varrógépek eladására kizárólagossággal. Sürgős ajánlatok kéretnek körvételül „ROMORIENT” S. A. R. Bucuresti I, Str. Nic. Filipescu 14. címre.

Vasárnap délelőtti fél 11 órakor

NAGY MITING

az Uránia Mozgóban

NATHAN BISZTRITZKI fog beszélni

Ion Mota és dr. Vasile Marin diákvezérek elestek Franco tábornok hadseregében

Zelea Codreanu napiparancsban hozta a hírt köztudomásra. Cantacuzino tábornok hozza haza Spanyolországból az elesettek holttestét

Bucuresti, január 15. Lapunk tegnapi száma közölte, hogy a kormány be akarja tiltani a spanyol forradalmi hadseregek számára történő sorozásokat, sőt fel akarja szüntetni a Spanyolországban hadakozó román állampolgárokat, hogy térjenek vissza az országba. Ez a rendelet, melyet néhány napon belül végrehajtanak, már nem találja életben a Franco tábornok ellenforradalmi hadseregében küzdő héttágu román vasgárdista különítmény két tagját.

Ionel Mota, a szélsőjobboldali diákság körében oly népszerű vasgárdista parancsnok és Vasile Marin elestek az egyik Madrid körüli ütközetben.

A két vasgárdista haláláról Spanyolországból január 13-án keltezett távirattal értesítették Corneliu Zelea Codreanut, a vasgárda kapitányát.

A két legionárius holttestét hazaszállítják. A belügyminisztérium még nem kapott jelentést a két román állampolgár elesetéről és így a hatóságoknak hivatalos értesüléseik nincsenek.

Ionel Mota a vasgárdista parancsnok
Ionel Motával, a romániai jobboldali mozgalmak egyik közismert vezéralakja döntött ki a sorból. Ioan Mota orestiai lelkész gyermeke volt. Ez a pap már a háborúelőtti években is ismertté tette nevét antiszemita agitációival. Az impériumváltás után kiadta a Libertatea című hetilapot, az elsőt Transilvániában, amely Cuza zsidó-ellenes ígatusainak szolgálatában állott. Szűkebb pártijában nem igen voltak sikerei, mert Hunedoara városi és községi lakossága távolmaradt a mozgalmától. Annál erősebben hatott ez a szellem a lelkész családi környezetére.

Ionel Mota már fiatalon az antiszemita diákmovagalmak sodrába került és ott

hamarosan vezető pozíciót töltött be. Kezdetből fogva kebelbarátja volt Zelea Codreanunak: mindketten azt az égő fanatizmust képviselték, amely viharos ténykedésekben nyomta rá bélyegét az általuk vezetett ifjúság szellemére. A Cuza és Codreanu között bekövetkezett szakítás természetesen Codreanu mellett találta. Vezető egyénisége volt a vasgárdista mozgalomnak, amelyben parancsnoki méltóságot töltött be.

Hetedmagával egyike volt a Mihail arhangyal légió megalapítóinak, amelyből a mai vasgárda fakad.

1924-ben Zelea Codreanu fegyvertársa volt a Manciu iasii prefektus elleni merényletben. Bünrészességgel vádolták, de a verdikt felmentő volt számára épp úgy, mint Zelea Codreanu számára. Egy évvel később, amikor a vacaresti fegyházban a mozgalomból kifolyólag vizsgálati fogságban ült, a fogság iródjában nyolcszor belelőtt abba a fogoly diáktársába, akit az ügy elurálásával gyanúsítottak.

Ki volt Vasile Marin?
A másik halott: Vasile Marin eredetileg a nemzeti parasztpárt ifjúságához tartozott. Ügyvédjelölt volt Lugojanu iródjában, majd a párt kormányra kerülése után Maniu első miniszterelnöksége alatt Lugojanu miniszterelnökségi alminiszter mellett kabinetfőnöki tisztséget töltötte be.

Néhány évvel ezelőtt a vasgárdista mozgalomba sodródott.

Mint volt kabinetfőnök, a Skoda-afférben a parlamenti vizsgálóbizottság előtt az egyetlen terhelő tanu szerepét játszotta Boila professzor ellen.

Ő mondotta azt szemmel láthatóan elleneséges érzületű vallomásaiban, hogy látta Boila professzort Zeletzkyvel együtt Maniuhoz menni a miniszterelnökségen.

Kik a Franco tábornok seregében harcoló vasgárdista különítmény tagjai

A romániai jobboldali szervezetek a spanyol drámában az első pillanattól kezdve az ellenforradalmárok mellé állottak, mert ezeknek ténykedésében a kereszténység és a civilizáció védelmét látták a zsidó-marxista spanyol köztársasággal szemben. A Totul pentru Tara pártja, azaz a vasgárda, tettel kívánta az ellenforradalmárokkal szembeni szolidaritását kifejezni és néhány héttel ezelőtt

Cantacuzino-Granicerul tábornok, a párt elnöke, vezetésével héttágu különítmény indult Spanyolországba, amelynek többek között tagjai voltak Mota, Vasile Marin, a borsai eseményekből ismeretes Dumitrescu lelkész, aki egyébként a párt főtitkára), a David Falik agyonlövéséből ismert Nicolae Totu, Banica Dobre tanár, és ifjabbik Cantacuzino, valamennyien a vasgárda ki próbált vezetői.

A szélső jobboldali lapok naponta közölték jelentést az expedíció utjáról és hősiességéről. A frontra való megérkezésük után, Mota „Eljen a vasgárda!” szövegű táviratot küldött Zelea Codreanunak, mire ez visszatáviratozta: „Eljen a keresztény Spanyolo szolgálatára.” Corneliu.”

Nem sokkal ezután Cantacuzino tábornok váatlanul hazaérkezett Bucurestibe. A Porunca Vremii szerint a tábornokot régi közbénye támada meg és testben, lélekben megtörve tért vissza a spanyol frontól. Ezt később a lap megcáfolta, a tábornok pedig kijelentette, hogy azért tért vissza, mert

és addig is kérem kedves szüleim, bizzanak abban, hogy a Mindenható meg fogja segíteni a mi akarásainkat és céljainkat.

A levélhez az apa áldást fűz és rezignáltan jegyzi meg, hogy fia valószínűleg csak meg akarja nyugtatni, mert értesülései szerint a nyolctágu deputáció csak tavasszal tér vissza Romániába.

Codreanu napiparancsa
Mota és Marin halálhíre nagy feltűnést

„A polgárságnak nincs mit félnie az állampolgársági revíziótól”

Dr. Groza János aradi prefektus nyilatkozata az állampolgársági listák revíziójáról

Arad, január 15. Az állampolgársági revízióról szóló rendelet már néhány nappal ezelőtt megérkezett a vármegyei prefekturához. Dr. Ivan Groza aradi megyefőnök nyilatkozott a rendeletről az aradi sajtó munkatársai előtt. A nyilatkozat megnyugtatónak látszik és azt mutatja, hogy a megyefőnökök nagy körültekintéssel kívánnak az ügyben eljárni.

A rendelet a közelmúltban érkezett meg Aradra — mondotta a prefektus — és rövidesen hozzá is kezdünk annak végrehajtásához. Ez a munka azonban a legnagyobb csendben, titoktartással megy végbe, a közönség egyáltalában nem is veszi majd észre, hogy állampolgársági helyzetének felülvizsgálása éppen most van folyamatban. Megnyugtathatók mindenkit, aki iratait rendben levőnek érzi, hogy semmifajta kellemetlenségben nem lesz része, sőt ezton is figyelmeztetem a közönséget, ha bárki ezzel kapcsolatosan kellemetlenséget okozna, hozzá tudomásunkra s mi módot találunk a kellő megtorlásra. El akarok osztani minden esetleges félreértést: semmiféle mellékszem-

kellett Bucurestiben és különösen a diákság körében. A táviratot Nicolae Totu, a különítmény egyik tagja küldte Zelea Codreanunak, aki a következő napiparancsot adta ki:

„Legionáriusok!

Ion Moța, a romániai diákmovagalom megalapítója és a diákszervezet diszelnöke és dr Vasile Marin légionárius komisár, a fővárosi szervezet elnöke, mindketten tizennégy évi, a román népben való hit miatt elszünetelt kintlódás, verés és börtön után elestek a madarabonai fronton. A hír úgy ért bennünket, mint a villámcsapás. A román nép két legjobb fiát áldozta fel a keresztény ügyért. Cantacuzino tábornok 17-én indul el, hogy az elesettek holttesteit hazahozza. Miután sok költségre van szükség, felszólítjuk azokat, akiknek van, hogy táviratilag küldjék el hozzájárulásukat. Január 17-én istentisztelet lesz a templomokban emlékeztetükért.

1937 január 15.

Corneliu Z. Codreanu

A két elesett diákvezér Franco tábornok idegenlégiónájának hatodik századában harcolt.

pont a felülvizsgálatnál nem érvényesülhet, mert ez a munka kizárólag közigazgatási jellegű, amit csakis a szigorú igazságosság és tárgyilagosság szellemében hajtunk végre, megfelelő szerveink közreműködése révén. Meg kell egyébként jegeznem, hogy a körülményesnek tetsző feladat tulajdonképpen egyszerűnek igazkezik, annak következtében, hogy előtűnik már e pillanatban nem kétséges, kik azok a személyek, akik jogalapon jutottak a honossági bizonyítvány birtokába és kik folyamodtak törvénytelenséghez. A város nem oly nagy, hogy az indokolt esetekben a gyanu ne merüljön felnyomban, a jegyzék végigtekintése során. Az egész ellenőrzést szinte olyként is lehet tekinteni, hogy annak eredménye inkább azokat a tisztviselőket érdekli, akik az állampolgársági okmányok kibocsátásánál közreműködtek. Közölhetem még azt is, hogy munkánk gyorsasága érdekében valameny nyi hivatal köteles azonnal rendelkezésünkre állani. Munkánk eredményét pedig a belügyminisztériumhoz terjesztjük, mely a döntés jogát fenntartotta magának.

Szombat délig felfüggesztették az általános diáksztrájk proklamálását

Az egyetemi tanács álitólag teljesíteni fogja a sztrájkolók követeléseit, hogy leszerelje a sztrájkot

Cluj, január 15. Jelentettük, hogy az orvostanhallgatók sztrájkjával kapcsolatban a Petru Maior diákegyesület péntek délelőtt 11 órára gyűlésre hívta össze tagjait az egyetem épületében. Ezen a gyűlésen olyan határozatot akartak hozni, hogy a többi fakultások hallgatói az orvostanhallgatókkal való szolidaritás képen szintén lépjenek sztrájkba. A rektorátus csütörtökön este szerzett tudomást a diákok készülődéséről. Stefanescu Goanga egyetemi rektor utasítására a rektori hivatal pénteken már a kora reggeli órákban hirdetőmenty fűggesztett ki az előadó termek ajtajára, amelyben szigoruan megtiltja a diákságnak, hogy gyűlést tartsanak az egyetem épületében. Mivel tartani lehetett attól, hogy a diákok nem nyugszanak bele a rektori tilalomba, az egyetem és az összes klinikák kapui előtt csendőr patrucok és rendőrök cirkáltak az esetleges rendbontás megakadályozása érdekében.

Péntek délelőtt fél 11 órakor Stefanescu Gonaga rektor a rektorátusra rendelte fel az egyes fakultások diákegyesületeinek elnökeit, valamint Tiberiu Verest, a Petru Maior elnökét. Hír szerint a rektor kilátásba helyezte a diákság vezetőinek, mely

szerint a lehetőség keretein belül igyekeznek teljesíteni a diákság kívánságait.

A diákság vezetői ezután az egyetem folyosóin türelmetlenül várakozó diákokkal közölték a rektor szavait és kijelentették, hogy az általános sztrájk kihirdetését szombaton délig felfüggesztik. Az egyetemi tanács ugyanis szombaton délelőtt fél 11 órakor ül össze és tárgyalásuk eredményétől teszik függővé a diákok az általános sztrájk proklamálását.

Az egyetemi tanács behatóan megtárgyalja az orvosi fakultás sztrájkjának ügyét és a diákság sérelmeit tartalmazó emlékiratot. Ha az egyetemi tanács engedni fog a sztrájkoló diákság követeléseinek, amiről eddig, mint teljesíthetetlenről, hallani sem akart, akkor hétfőn reggel az orvosi fakultáson megkezdik az előadásokat. Ellenkező esetben a többi fakultás diáksága is sztrájkba lép.

Uj Stefan Zweig: Harc egy gondolat körül. Castellio és Calvin, világszenzáció, mint minden Stefan Zweig könyv. (Pld. Rotterdami Erasmus 158 lej és Stuart Mária fűzve 211 stb. stb.) Calvinról szól, de a mai korról is 132 lej mindenütt, vagy Lepagenál Cluj. Kérje Rózsavölgyi új teljes jegyzékét.

Részvénytársaságok szives figyelmébe!

1936. évi mérlegnek

a Monitorul Oficialban való közlését, valamint bármilyen más vonatkozású hivatalos hirdetési formalitást a legpontosabban eszközölünk. Felvilágosítást díjmentesen adunk!

„VULTURUL”

Societate in Nume Colectiv Reclame si Publicitate, Cluj, C. Marechal Foch 7. Tel. 308.

Cyár!

francia, an-
LEPAGE-nál
Lepagétól,
érdekli.

SPORT

Február 28-án kezdődik a Nemzeti Bajnokság

Cluj, január 15. (Az Uj Kelet tud.) A Nemzeti Bajnokság Bizottsága legutóbbi ülésén elhatározta, hogy az A) liga tavaszi idejét előbbre hozza, annak kezdeti időpontját február 28-ban állapította meg. A bajnokság tavaszi első fordulóján a teljes mezőny indul. A cluj csapatok közül az Universitatea idehaza a Gloriával, a Victoria Oradean a CAO-val játszik. A Nemzeti Bajnokság A) csoportjának teljes tavaszi programja egyébként a következő:

Február 28: Venus—Juventus és CFR—Crisana Bucurestiben, Universitatea—Gloria Clujon, AMEFA—Unirea Tricolor Aradon, Ripensia—Chinezul Timisoaran, CAO—Victoria Oradean.

Március 7: Venus—Chinezul és CFR—Universitatea Bucurestiben, Victoria—Unirea Tricolor Clujon, AMEFA—CAO Aradon, Ripensia—Gloria Timisoaran, Crisana—Juventus Oradean.

Március 14: Unirea Tricolor—Crisana és Venus—Gloria Bucurestiben, Universitatea—Victoria Clujon, AMEFA—Ripensia Aradon, Chinezul—Juventus Timisoaran, CAO—CFR Oradean.

Március 25: Unirea Tricolor—Gloria Bucurestiben.

Március 28: Venus—CFR és Juventus—Ripensia Bucurestiben, Victoria—Crisana Clujon, AMEFA—Universitatea Aradon, Chinezul—CAO Timisoaran.

Április 4: Juventus—Victoria és Unirea Tricolor Bucurestiben, U—Venus Clujon, Gloria—CFR Aradon, Chinezul—AMEFA Timisoaran.

Április 11: Juventus—Unirea Tricolor és Venus—Victoria Bucurestiben, Universitatea—CAO Clujon, AMEFA—Gloria Aradon, Crisana—Chinezul Oradean.

Április 18: Venus—Unirea Tricolor és Juventus—AMEFA Bucurestiben, Victoria—CFR Clujon, Gloria—Crisana Aradon, Chinezul—Universitatea Timisoaran, CAO—Ripensia Oradean.

Április 23: CFR—AMEFA és Juventus—CAO Bucurestiben, Universitatea—Ripensia Clujon, Gloria—Victoria Aradon, Chinezul—Unirea Tricolor Timisoaran, Crisana—Venus Oradean.

Május 2: CFR—Unirea Tricolor és Venus—CAO Bucurestiben, Universitatea—Juventus Clujon, Gloria—Chinezul Aradon, Ripensia—Victoria Timisoaran, Crisana—AMEFA Oradean.

Május 9: Crisana—Universitatea Oradean. **Május 16:** CFR—Chinezul Bucurestiben, Victoria—AMEFA Clujon, Gloria—Juventus Aradon, CAO—Unirea Tricolor Oradean, Ripensia—Venus Timisoaran.

Május 23: CFR—Juventus és Unirea Tricolor—U Bucurestiben, Victoria—Chinezul Clujon, AMEFA—Venus Aradon, Ripensia—Crisana Timisoaran.

Lengyelország nem indul az 1938. évi futballvilágbajnokságon. Így határozott legutóbb a lengyel szövetség. Hogy miért nem indulnak a lengyelek? Sétélmezik a csoportbeosztást. Epedig az a kifogásuk, hogy Cseh-szlovákiával egy csoportba osztották be őket. Ha a FIFA rendezőbizottsága nem korrigálja a hibákat, a lengyelek éppúgy, mint 1934-ben, távol maradnak a világbajnoki küzdelmekről.

IROESZAG VALOGATOTTJA 1933-ban Bucurestiben játszik a román válogatott ellen. A két ország közti válogatott mérkőzést Fodor Henrik dr., a magyar labdarúgószövetség ügyvezetője segítségével hozták létre.

Elutazott külföldi turájára a CAO-Crisana vegyes Oradeáról jelentik: A CAO-Crisana vegyes labdarúgócsapat csütörtökön este mégis elutazott külföldi turájára. Az oradeai csapat első mérkőzését Bordeaux-ban játsza.

Megnyílt a Haggibor siskakosztálya menedékháza. A Haggibor siskakosztálya, mint az utóbbi években, ezúton is menedékházat bérelt a feleaci tetőn, amely a tagok és vendégek rendelkezésére áll. Itt említjük meg, hogy Feleacon kitűnő, szívesre alkalmas porthó van.

A Kimberley Dynsmithers kanadai jégokki együttes tegnap Bécsben játszott. Ellenfele az osztrák válogatott volt. A kanadai csapat csak nehezen győzött 2:1 arányban. A mérkőzést Windsor Eduard herceg is végignézte.

Tizenhárom mezőnyű legyen a Nemzeti Bajnokság A) csoportja — ezt indítványozza egyik nagy egyesület vezetője, aki azonban óvatosságból jónak látta hozzászólását, mely egyik bucaresti lapban jelent meg, névtelenül közöltetni.

SZÍNHÁZ-FILM

Ma este a Harangvirág bemutatója

Régen készültek színészeink annyi ambícióval, lelkesedéssel és kedvvel szindarabra, mint a Harangvirágra. De érthető is ez a nagy lelkesedés, mert minden szerep kitűnő, emberi s annak élő alakká való formálása igazi szép feladat.

Anday Ernőnek ez a darabja a budapesti Nemzeti Színházban került színre, ahol nagy sikert aratva igen sokszor játszották.

Telven van ez a vígjáték romantikával, hangulattal s gyönyörű magyar nyelvezetével, cigánymuzsikával, énekes jelenetekkel, tartalma azt ígéri, hogy a vígjáték nálunk is jelentős sikert fog aratni.

Az utolsó próbákon már teljes egészében kibontakozott a vígjáték minden szépsége s

bizonyos, hogy az utóbbi időben bemutatott sok operett után valósággal üdítően fognak hatni Anday Ernő szép szavai.

Színházunk minden tekintetben elsőrangú előadásban hozza színre a Harangvirágot, mert a darab szereposztása, rendezése, kiállításja egyformán tökéletes.

A Harangvirág főszerepeit Fényes Alice, Harmath Jolán, Miklóssy Margit, Czoppán Flóri, Báza Éva, Kovács György, Borovszky Oszkár, Forgács Sándor, Tompa Sándor, Csóka József, Nagy István, Lantos Béla alakítják.

A Harangvirág vasárnap délután 6 órakor és hétfőn este is színrekerül.

Ma délután Csavargó lány, olcsó helyárrakkal

Az idei szezon egyik kimagasló sikerű operettjüdjonsága, a Csavargó lány kerül színre szombaton délután olcsó helyárrakkal. A darab főszerepeit ezúttal is Sándor Stef,

Wojticzky Elvira, Miklóssy Margit, Stefanidesz III, Fülöp Sándor, Deésy Jenő, Tompa Sándor és Csengeri Aladár alakítják.

HETI MŰSOR:

Szombat d. u. 5: Csavargó lány. (Olcsó helyárrakkal.)

Szombat este 9: Harangvirág. (Anday Ernő nagysikerű vígjátéka, a budapesti Nemzeti Színház legnagyobb vígjátéksikere. Főszereplők: Fényes Alice, Harmath Jolán, Czoppán Flóri, Miklóssy Margit, Báza Éva, Kovács György, Borovszky Oszkár, Tompa Sándor, Csóka József, Forgács Sándor, Nagy István, Lantos Béla stb. Premier bérlet.)

Vasárnap d. u. 3: 101 Alhambra Melody. (A bucaresti Alhambra revü-társulat vendégjátéka.)

d. u. 6: Harangvirág.

este fél 10: 101 Alhambra Melody.

Hétfő fél 9: Harangvirág. (Rendes bérlet.)

Kedd fél 9: A mosoly országa. (Gárl Gyula tenorista első fellépése. Solymosán Magda, Stefanidesz III, Miklóssy Margit, Csóka József, Tompa Sándor, Deésy Jenő, Fülöp Sándor fellépésével. Bérlet-szünetben. Rendes helyárrakkal.)

ROMÁN OPERA MŰSORA

Szombat, január 16: Nebántsvirág.

Vasárnap, január 17 (matiné): Cérevics.

Vasárnap, január 17 (este): Nebántsvirág.

Hétfő, január 18: Szimfónikus hangverseny. („Gh. Dima“).

Az ADOLF TEFNER

operett társulat transilvániai turnéra jön a

Sárga árnyék és a Chasa fin Choracicrac

című szenzációs énekes színjátékokkal.

SIDY THAL

a Transilvániában közszeretnek örvendő primadonna közreműködésével. A darabokat

Jacob Sternberg,

az ismert költő rendező. A turné sorrendje:

Január 13—14-én ORADEA.

Január 16—17-én SIGHET.

Január 18—19-én BAIJA-MARE.

Január 20—21-én SATUMARE.

Január 23—24-én BISTRITA.

Január 25—26-án TG-MURES.

Január 27—28-án GHEORGHENI.

inkább ostobaság, mert nem használ. Ellenkezőleg, a fájdalmak gyengítik ellenálló képességünket, csökkentik életenergiánkat és sorvasztják testünket. Ezekből a meggondolásokból következő az a hihetetlen kedveltség, melynek a minden fájdalmat azonnal megszüntető

ALGOCRATINE

az egész világon örvend. Ischias és köszvény, czúz és neuralgiák okozta fájdalmat, fogfájást, menstruációs fájdalmakat, hűléses bajokat Algocratine azonnal megszüntet. Algocratine praeventiv szer és gyógyszer, megelőzi a betegséget és gyógyít.

Gyógyszertárakban és drogériákban kapható

APRÓ HIRDETÉSEK

Nősülni ér férjhezmenni szándékozók forduljanak bizalommal „Julius” agentúrához Cluj, Calea Regele Ferdinand 116.

Azonnali belépésre keresek perfektül dolgozó órásségédet. Németül beszélők előnyben. Fischer Brasov, Barțiu 16.

Vaskereskedőségét keresek azonnali belépésre, ügyes, szorgalmas, önálló munkatársat. Román tudás elengedhetetlen. Ajánlatok fizetési igények megjelölésével Rosenberg Salonta címre kéretnek.

Kötöttáru és harisnyaszakmban jó eladót és egyben jó kirkatrendezőt keres február 15-re a 11-es harisnyház. Cluj, Calea Reg. Ferdinand 11/a.

1.000.000 lejig garanciával 100.000 lej készpénzzel rendelkező fiatal autorizált könyvelő megfelelő képviselőt, betársulást, esetleg állást keres. „Komoly” jellegre a kiadóba.

Órakovnyelést, mérlegek készítését, könyvek rendbehozását s üzleti könyvek lefektetését vállalja bizalmi és vezető állásban volt, kiváló gyakorlatu szakember. Megkereséseket „Expert contabil” jellegre kér a kiadóhivatalba.

Független, csinos, nagyvárosi urinó levelezne inkább 40-es, mint 30-as, disztigvált ural. Leveleket „Külföld” jellegre a kiadóba.

Rentabilis üzletbe vagy vállalatba 150—200.000 lej tőkével betársulnék, közreműködéssel, egzisztenciám és tőkém biztosításával. „Textiles” jellegre Fuchs Satumare, Filipescu 21.

Középiskolát végzett, jómegjelenésű fiatal leány elárulónőnek menne trafikba, cukrászdába, kenyérsütletbe vagy háziállatnyak. „Sziükség esetén garancia is” jellegre.

Jómegjelenésű, intelligens textilkereskedő 27 éves unokaöcsém részére partit keresek. Hozomány szükséges önállósításhoz. Benőtülés is lehet a szakmába. Jellege: „Sadchen kizárva”.

Cserépgyári berendezés, téglá- és cseréprekek, transzmissziók, szíjtárcsák, 6000 kg iparvágány kifogástalan állapotban eladó. Emanuel Citrom et comp. Medias.

Brasovi központi nagyruházban még egyes szekciók kiadóak. Az azonnali ajánlatokat szakma, rendelkezésre álló tőke és referenciák megjelölésével „Brasov” jellege alatt a kiadó továbbít.

Keresek rokonomnak, ki 45 éves, önhibáján kívül elvált ember, 15 éves leánygyermekkel, lelki finomsággal és jó kiléssel urileányt 26—36 korig. Leveleket „Hozomány nem feltétel” a kiadóba kérek.

LOBAGOLA

EGY NÉGER ZSIDÓ ÖNÉLETRAJZA

Bevezetés

AZ IRÓ SZEMÉLYISÉGE

Az itt következő csodálatosan őszinte történet egy civilizált afrikai vadember: Bata Kindai Amgoza Ibn LoBagola írta. Önéletrajz, vallomás, amelyben az író elmondja, hogy a mi civilizációnk csak a bőr felületéig tud hatolni és egy Ibn LoBagola sohasem tud egészen átnasonulni hozzánk. LoBagola feketébőrű zsidó, hazatlan ember, azt mondja magáról, hogy bárhol is a világon ő mindig és mindennel „nemkívánatos elem”, tartózkodjék bár saját országában, a maga vad népe köében, vagy éljen a fehér emberek között: — sehol sincs se otthona, se hazája. Személyisége éppen olyan briliáns, mint amilyen patétikus, olyan érdekes, mint amilyen furcsa és se az ósvadonban, se a civilizáció fővárosaiban nincs még egy hozzá hasonló ember.

Utazók ezrei jártak vad országokban és jöttek vissza onnan, szélesen elmondták, leírták, hogy mit cselekedtek, mit láttak és teóriákat alkottak a benszüllötté válásról és szokásairól. LoBagola elbeszélése éppen az ellenkezője mindennek. Egy vadember beszél itt, aki a civilizációt látogatta meg, átélte veszedelmeit úgy békében, mint háborúban, többször visszament saját népéhez, hogy azután újra meg újra megjelenjen a mi, néki idegen területeinken, úgy, ahogy Stanley újra meg újra elhagyta a civilizációt, hogy az afrikai sötétség szívébe vesse magát.

Vajon összecsapjuk-e ijedten kezünket, amikor észrevesszük a „tévedéseket”, amelyeket a fekete szerző elkövetett, amikor bizonyos dolgokat elmulasztott, másokat meg megtett? Csodálkozunk-e, hogy nem tudott egyszerre beilleszkedni a mi életmódunkba? Megszegte olykor-olykor törvényeinket? Szőnyűködünk el, amiért nem lett belőle rögtön és fejebubjág „nagyműveltségű és tökéletes gentleman”? Lepődünk meg azon, hogy egy vadember, aki csak az imént hagyta el dzsungel felszékét, úgy viselkedik, ahogy a logika szerint viselkednie kell?

Ha mi ilyen keményen bíráljuk látogatóinkat, aki az afrikai vadonból jött közeink, amiért megsértette törvényeinket, szokásainkat, nem volna-e édekes azon gondolkodni, hogy az őserdő benszüllöttéi hogyan fogadják a civilizáció egynemély vendégét, aki hozzájuk látogat és hogyan gondolkodnak a rabszolgakereskedőkről, akik századokon át a pokol odúval hajóikban keresték fel Afrikát, olyan rémületet terjesztve az őserdő lakói között, amelyet azok azelőtt sohasem ismertek, hogyan gondolkodtak a kereskedőkről és gyarmatosítókról, akik közülük csempésztek a rumot, megbecselelték, az ostort, mikép vélekednek a katonai expedíciókról, amelyek fittyet hányva minden benszüllött hábo.us törvénynek és szokásnak, felgyújtották falvaikat, nőket és gyermekeket gyilkoltak, mikép vélekednek a Congo gumiházalóiról és gyűjtőiről, akik nemcsak megostorozták és megkínzott benszüllöttéket hagytak maguk mögött, hanem benszüllöttéket kez és láb nélkül, szegény, szerencsétlen nyomorékokat, élőhalottakat.

Tegyük kezünk szívére és kérdezzük meg, vajon Ibn LoBagola, amikor civilizációból vissza-visszakerült a vademberek közé, hagyott-e maga mögött olyan „eredményeket”, mint amilyeneket a fehér Afrikalátogatók elértek?

Ibn LoBagola azért érdekes, mert nem más, mint ami: egy vadember, aki csak a felszínen civilizálódott. Most körülbelül 41 éves és az amerikai férfakkal összevetve, azoknál alacsonyabb, széles vállú, izmos, erőteljes. Fennen hordja a fejét, határozottan és büszkén, látszik, hogy olyan ember, aki az apja nevét viseli és odahaza szűkebb hazájában „előkelő” család tagja. Tekintete feltűnően okos és tisztá, egyenesen az ember szemébe szegődik, olyan bátor és tüzes pillantással, amely harcos ösökre vall. Bőre rendkívül sötétbarna. Az orra nagy és arcéle jellegzetesen héber, ami igazolja, amit néperő elmond, hogy zsidószármazásúak és Herodes templomának lerombolása után menekültek el Palesztinából. Ibn LoBagola úgy öltözködik, mint minden jólöltözött ameri-

kai férfi, de néha-néhanap vörös fezt nyom a fejébe és bő, leomló lebernyeget vet magára, de ennek a viseletnek — ahogy ő öszintén bevallja — szülőföldjéhez semmi köze, mert ott ruhát egyáltalában nem hordanak. A fezt és bő lebernyeget csak hátsáskelés okából veszi fel olykor-olykor.

Mint sok más vadember, Ibn LoBagola is született szónok. Ennek az őserdőből közeink csöppent jövevénynek szónoki ereje oly nagy, hogy minden hallgatóságot leköt és fogvatart, gyerekeket éppen úgy, mint művelten vagy művelt tömeget. Színész és mimikus a természetből fogva, nagy öröme telik a mulattatásban még akkor is, ha az saját méltóságának rovására megy. Valójában olyan egyéniség, aki minden megnyilatkozásánál erőteljesebb. Ha ennek a könyvnek a tartalmát előszöról ó maga mondaná el, mindenkit lekötne és gyönyörködtetne. Hogy ez az erőteljes egyéniség ne vesszen el és nyomtatásban is lehető élesen és világosan lépjen elénk, ez a könyv Ibn LoBagola szavát vetíti szóról-szóra az olvasó elé az ő utánozhatatlan kifejezéseivel és kiszólásaival. Minden ízében személyes élmény és elbeszélés, őszinte, igaz és benne semmit sem hallgat el egy afrikai vadember, aki már egy ideje az Egyesült Államokban él.

HOGYAN IRÓDOTT EZ A KÖNYV?

Ugy van, rendkívüli teljesítmény, hogy egy olyan ember, aki teljesen járatlan az írás mesteriségében és aki néhány levél kivételével soha semmit sem írt, egyszerre nekialkjon és megírjon egy 50.000 szavas könyvet. Kell, hogy ezt az író valamilyen belső motor, kényszer hajtja. De még sokkal csodálatosabb, hogyha annak a könyvnek az írója őserdők vadonában nőtt fel. Szinte lehetetlennek látszik!

Gondolkozzék rajta az olvasó, vajjon talál-e egy második ilyen könyvet?

A hallgató közönségből, amely Ibn LoBagola előadásain megjelent, ahol a fekete szónok szülőföldjéről és életéről mondott el részleteket, sokan kérdezték:

— Miért nem írja meg egészen részletesen is történetét? Nagy sikere volna, mert mindenki örülne, ha olvashatná.

— Nem tudok írni, nem tudom hogyan kell írni, nem értek az írás mesteriségéhez, én csak beszélni tudok! — válaszolta Ibn LoBagola — és beszélni is csak akkor tudok, ha egy csomó ember hallgat, persze olyan emberek, akik érdeklődnek irántam.

Azt senki sem kívánhatta, hogy a mi „vademberünk” egy szuszra mondja el hallgatóságának élete változatos történetét. És senki más sem irhatná és nem is irhatta volna meg, mint ő maga. Néki magának kellett ezt megírni. Sok rábeszélés, nagy ellenkezés után végre beleegyezett, hogy megkísérelje.

— Irjon úgy, mintha beszélne! — mondták neki. — Beszéljen hangosan saját magának, beszéljen egy képzelt hallgatóságnak és igyekezzék így valódivá tenni élettörténetét.

Nagyon édekes volt, hogyan felelt meg ennek a feladatnak a fekete szerző, hogyan írt, hogyan dolgozott. Ami mondanivalója volt, hosszú sarga papirosdarabokra írta egy ceruzával és nagy fáradtsággal, szinte verítéssel így róttá papirosra, amit mondott.

— Csak én tudom elolvasni, senki más! — hangoztatta gyakran.

Azután kölcsönkért egy írógépet, majd több írógépet és egy újjal kopogott... kopogott és lemásolta azt, amit előbb papirosra vetett. A gépirás éppen olyan új és furcsa volt számára, mint az írás.

— Negyvenöt percig tartott, amíg egy oldalt leírtam — mesélte.

Igy lassan vergődve, sok erőfeszítés, kínlás árán állandóan változtatva és javítva munkáját, készült el ez a könyv. Sok-sok hónap telt bele, amíg a tapasztalatlan író befejezte élettörténetét. Néha elhagyta bátorsága és abba akarta hagyni az egészet, máskor meg magával ragadta a tárgy és éjjel-nappal egy iramban dolgozott.

MÉRT RENDKÍVÜL EZ A TÖRTÉNET?

LoBagola könyve szokatlan és lenyűgöző kalandok sorozata. Még ha csupa hazugság volna is, minden szava koholt és kitalált, akkor is, úgy is érdekes volna. Cselekménye nagyrészt Nyugat-Afrika még ma is ismeretlen dzsungelében játszódik le és sze-

replői a vadon primitív benszüllöttéi, akiknek erkölcsi fel fogása és az igazságról való nézete még szűz és érintetlen. A könyv többi része Európában és Amerikában tényleg és telve van a fehér fajt jellemző és érintő olyan felfedezéssel, amelyet csak egy ilyen elentétes valaki, mint ez a vadonfia, tud észrevenni.

Amde ez a könyv nem kitalálás, nem mese, hanem vallomás: meztelen és őszinte leírása és bemutatása a civilizált és civilizálatlan életnek, a hibáknak, bűnöknek és törvényszegéseknek. De anélkül, hogy magyarázat tenné unalmassá vagy gunyos hozzászólás pellengérezné ki! Ibn LoBagola, a könyv írója, sohasem állítja be magát hősként, az erkölcs vagy a sikerek mintaképeként. Ugyanolyan hangsúlyozással beszél gyöngéiről, mint ugnyezett „sikereiről.”

Ez az elbeszélés egy néger zsidó élettörténete és ez az egyedülállóvá teszi a maga nemében. A zsidók egyrésze, akiket Jeruzsálem lerombolása után a 70-ik évben kitekelt Palesztinából, Észak-Afrika partjaira menekült, századokon át lassan dél felé szivárgott, elszapo.odott és a Szahara némely oázisának főlakója lett. Így kerültek sokan Timbuktuha és a Niger folyótól délre húzódó dzsungelbe. Sok század multán vérük elkeveredett a néger benszüllötték vérével, de zsidó voltukat megtartották és még ma is megtartják. Bőrük sötét, meztelenül járnak, mint a vadak és babonásak, mint a fétisimádó benszüllötték. De tovább ragaszkodnak régi zsidó hagyományokhoz, Mózes törvényéhez, az év nagy zsidó ünnepeéhez, a körülményekhez, az Egyisten imádják és elismerik, tisztelik a rabbi hierarchikus uralmát.

Teljesen el vannak különítve széles e világ minden más zsidó közösségétől és semmiféle külső körülmény nem indíthatta őket arra, hogy elhagyják hitüket. Ezek az afrikai zsidók erőteljes példák annak, hogy milyen rendkívüli szívóssággal ragaszkodik a zsidó nép vallásához. És Ibn LoBagola ennek a népnek, az Emo-Yo-Quaim (az idegen nép) egy fia. Az afrikai vadonba származott zsidó gyermeke meséli el ezt a történetet! Akárki is ő, akármilyen is a története, ez az ember népét képviseli. És aki Ibn LoBagolával találkozik, egy pillanatra sem kételkedhetik a szerző zsidó leszármazásában. Kiütözik belőle ennek a fajtnak minden jellemző vonása: a szellem könnyedsége, gondolkodása, ereje és hatalma. Ami pedig vonásait illeti, azok határozottan héber vonások.

De nézzük tudományos szempontból ennek az afrikai vadembernek élettörténetét. Nem tagadhatjuk, hogy az autentikus afrikai néprajz és törzsi szokások eddig legkülönbözőbb foglaltatnak benne és az a rendkívül érdekes lélektani fejlődési folyamat, hogy miképpen válik egy meztelen „bushman”-ból a civilizáció eszközeivé élő ember. Mindenesetre rendkívüli, hogy a dzsungel meztelen őslakója könyvet ír és az On-doerdő vadonából megteszi az utat, amely végre is hívó formálja.

Hitte volna valaki is benszüllött népe közül, aki a szerzőt még putrikból összetakolt szülőfalujában ismerte, hogy Ibn LoBagola valaha előadásokat fog tartani fehér embereknek és könyvet fog írni? Vagy ki hitte volna a közönség köréből, amely olcsó varieté színházakban látta a kóbor tüztáncost, vagy ki hitte volna, aki az uccán látta mint cipőtisztító négert, hogy ez a tüztáncos csepitőrágó, ez a cipőtisztító valaha a nagy nyílvanossághoz fog szólni?

Hogyan volt lehetséges, hogy hogy történt az, hogy egy vadember, az országutak vándora, valaki, aki olyan nyíltan bevallja az életben elkövetett bűneit és hibáit, hogy egy ilyen ember elég erős legyen ahhoz, hogy egész multja fölé emelkedjék, hogy annyi szorgalma és akaratereje legyen, hogy azzal megalkossa ezt a munkát? Milyen lesz vajjon a történet sikere?

IGAZ-E LOBAGOLA TÖRTÉNETE?

Az ember úgy van megalkotva, hogy rendszerint nem akarja elhinni a szokatlan, a különös dolgokat és önkénytelenül is felmerül a kérdés, hogy igaz-e Ibn LoBagola története. Annyit ő is ismer, hogy némely részletet kiszínezett és olyan beszélgetéseket iktatott bele, amelyekre az évek folya-

mán természetesen nem emlékezhetett már, de ettől eltekintve, azt mondja, hogy minden, amit leírt, szigorúan az igazsághoz ragaszkodik és sok levéllel, ajánlással, katonai szolgálattal igazoló hivatalos okmánnyal, különböző korokból való fényképeivel és szárvahihető emberek nevével és címével igazolja ezt az állítást.

Száz és száz olyan részlete és epizódja van Ibn LoBagola történetének, amelynek valódiságát könnyen ki lehet kutatni.

Sokan akadtak Ibn LoBagola hallgatóságából, akik nehezen hiszik el, sőt kételkednek is abban, hogy „fekete zsidók” vannak-e akárhol is a világon, különösen pedig Nyugat-Afrikában. Kinevetik azt az állítást, hogy a templom lerombolása után a zsidók Marokkóba vándoroltak, aztán dél felé húzódtak a Szahara sivatagán át, míg Timbuktuha nem értek.

Az Encyclopaedia Britanica (13. kiadás) „Marokkó” fejezetében a következőket mondja:

„A harmadik faj, amelyet ugyancsak benszüllöttnek tekinthetünk: a zsidó. Ez a zsidó faj két ágra oszlik. Az egyik, amely időtlen idők óta a berberok között él, ezeken a nyelvet beszél, ezenkívül még egy rettenetesen elrontott arabot. Ezt az ágat Európából ülték ki, aránylag nem is olyan régen. Figyelemre méltó, hogy sok berber törzsről azt mondják, hogy zsidó származású.”

Ugyancsak az Encyclopaedia Britanica írja „Tuat” fejezetében, amikor a nyugat-afrikai Szahara-oázisokról emlékezik meg:

„A hagyomány szerint a II. században sok zsidó telepedett ott le és ez a zsidóság vált az oázisok uralkodó elemévé. Mikor Sidi Ogba győztes csapatát a VII. században a zenátakat déli felé szorították, ezek a berberok elfoglalták és magukba olvasztották a zsidó lakosságot.”

Ugyancsak ez a forrás „berberok” című fejezetében azt mondja:

„Sok berber máig is megőrizett bizonyos keresztény és zsidó szokásokat és emlékeket Észak-Afrika izlámellötti napjaiból.

Az Encyclopaedia Britanica szerint az Abessziniában lakó falasák körülbelül megfelelnek annak a népnek, amelyről Ibn LoBagola ír.

„Ez a nép a zsidó vallást követi... birtokában vannak az ó-testamentum kánoni és apokrif könyvei, a Mózes öt könyve kivonatainak egy kötetben Mózes magyarzata szellemében, amelyet a Sínai heggyen adott... és minden zsinagógában őrzik a szentek szentjében Mózes törvényeit...”

A francia Grande Encyclopédie a „Juif” fejezetben a következő szám adatokban sorolja fel Afrika zsidó lakosságát: „Algérie, Sahara: 43.500, Maroc: 100.000, Tunisie: 55.000, Abyssinie: 200.000, Tripolitaine: 6000, Egypte: 8000 stb. stb. Összesen 414.000.

VANNAK-E NÉGER ZSIDÓK?

Maurice Fishberg a The Jews: A Study of Race and Environment című művében mondja:

„Afrikában a szárazföld különböző részein más és más típusú zsidók vannak. Ezek a zsidók fizikailag nem ázsiai típusúak, mint amilyenek Kis-Azsiában, Közép-Azsiában vagy Kínában. Az itt élő zsidók határozottan afrikaiak. Bőrük színnyalata más és más, Észak-Afrikában fehérebb, Abessziniában feketébb.” (136., 138-ik oldal.)

„Bebizonyított tény, hogy a falasák nem az egyedülálló zsidó négernek. Bastian arról ír, hogy néger zsidók élnek a Loango parton Nyugat-Afrikában. Ezeket Mavambunak vagy Judeo-nak hívják. (140-ik oldal.) Egész megjelenésük, arcvonásuk néger... Széles ajkuk, kiálló pococsontjuk és göndör hajuk mind néger eredetűe utal. (147. oldal.) Abessziniában van egy nagy zsidótelepülés, lakói a falasák, akik tiszta afrikai típusúak... Leírás szerint magas, izmos emberek, bőrük sötétbarna, mint az abessziniaké általában, hajuk fekete, göndör, gyapjas... Sok közülük egészen fekete, ajkuk vastag, felfelé duzzadt, — egyzóval valósgos négernek. A négerekkel egy nyelvet beszélnek, ugyanolyan házakban laknak, mint ők, életmódjuk, szokásaik ugyanazok, mint a nemzsidó benszüllötték. Csak vallásukban különböznek tőlük.” (146. oldal.)

Kérdés, hogy a néger zsidók még mindig a régi zsidó hagyományok és rituálék szerint élnek-e. Maurice Fishberg előbb említett művében írja:

„Dél-Algériában, a M'zab oázison élő zsidók igen érdekes faj, mert ott századokon át el voltak különítve és alig érintkeztek más zsidókkal. Együtt éltek a berber törzsekkel, úgy öltözködtek és öltözködnek, mint nemzsidó szomszédaik és csak abban különböznek tőlük, hogy a férfiak fülbevalót hordanak, az asszonyok pedig nem viselnek fátlyót. (145-ik oldal.) A Szahara több oázisán sok olyan nomád törzs él, amely a zsidó hitet követi. Nevük: „berbezsidók” vagy „daggatun” (146. oldal.)

A The Jewish Encyclopedia (I. kötet, 228. oldal) mondja:

„A Szaharában körülbelül 8000 zsidó él. Településük egészen Timbuktuig húzódik.”

Korszerű politikai és társadalmi lexikon

*

BALGASÁG DICSERETE. Rotterdam Erasmus, Luther kortársának, minden idők legnagyobb humanista bölcseletének legjelentősebb, helyesebben, legidőtlenebb műve, viseli ezt a címet, melynek szatirikus megállapításai napjaink eseményeire, hatalmasaira és úgynevezett vezető egyéniségeire talán találóbbak, mint az Erasmus idejében élt „nagy emberekre.

A világ és az emberek nagy haladóképességét mi sem bizonyítja jobban, mint éppen a könyv páratlan időszerűsége, melyet nem tudott kikezdeni sem a történelem vasfoga, sem a technikai „haladás“ mámorába beleszedült emberi önhittség rozsdája.

Az Ónimádat és a Hízegés, Balgaság-urasszony e két szolgálólánya ma is a régi lakáji készséggel áll és fog állani mindvégig az Ember, a teremtés és méltatlan urának szolgálatában, akárcsak a reformáció idejében, vagy majd a harmincadik évszázadban.

Napjaink eseményei is azt igazolják, amit Erasmus korának eseményei igazoltak, hogy t. i. a változandóság látszatában az emberi természet megváltozhatatlanságának törvénye tükröződik s hogy e változatlan természeti megnyilatkozások időben és térben való eloszlódása kelti bennünk azt az illúziót, mintha az emberi természet egyik, vagy másik oldalának tulsúlyba kerülése egyszerűsággal az emberi természet megváltozásának bizonyossága volna.

A ma zsarnokai és a ma tömegei épp-úgy ónimádatuk rabjai, mint Erasmus idejében voltak, azzal a különbséggel, hogy ezt a magasfokú ónimádatot ma igen alacsony szintű ürügyek, úgynevezett „eszmék“ szolgálatában gyakorolják.

Napjaink zsarnokai tömegeik korlátozottságának tükrében kétségkívül kivételea hősöknek látszanak s a zsarnokokat követő tömegek joggal látják nivójuk legmagasabb szintre helyezett hordozóját és megtestesítőit zsarnokaikban.

Erasmus tudta, de mi ma már nálánál is jobban tudjuk, hogy a hízegés elengedhetetlen gyámoltója és megtartója minden lelki szegénységnek. A lelki és szellemi vonatkozásban csunya és esetlen embereknek, akár zsarnokokká lesznek, akár a zsarnokok uszályhordozóivá, fölöttébb nagy szükségük van a hízegés lelki kozmetikájára, mely vadságukat hősiességgé, butaságukat tisztas egyszerűséggé, lelketlenségüket szilárd jellemmé, naplopó hajlamaikat előkelőséggé, sőt életvitüket kimagasló eredményekké, tudatlanságukat a megértés egyetlen eszközévé szepíti.

A balgaságot tehát ma is inkább dicsérettel, mint gáncsal illik illetnünk. Aki az embereket valóban szereti, az nem kívánhatja tőlük, hogy megtagadják azt, ami lényegük: civilizációt és csodálatos fegyvereket teremtő kapzsiságukat, az emésztés és szaporodás zavartalanlását biztosító családiaságukat, erendőt rosszdulatukat, mely annyi, a fejlődést szolgáló harcokat okozója, bűnözésre hajlamos gyöngeségeiket, melyek viszont lehetővé teszik a legemesebb társadalomfennálló intézmények fenntartását, a művészetek virágzását, melyek az emberi szenvedélyek és bocsánandó tévelygések ábrázolására hivatottak.

A balgaság jelenléte nélkül csodálatos földünk kétségkívül az egyoldalú erények unalmába fulladna, kiirtaná színes és változatos világunk életéből ama ösztönöket, melyek érdekes izgalmaink és az Ur szemében is kívánatos szenvedéseink forrásai.

A balgaság hiánya az észnek és a józan-ságnak olyan nemkívánatos uralmát teremtené meg, melyben a megváltásra szomjuhozó természetek, az igazságosság uralmáért legtöbbször igazságtalan eszközökkel hadakozó próféták kárhozatos télienségre volnának ítélve s a Történelem szorgalmas istenője a munkanélküliség borzalmának elviselésére volna kárhozthatva.

A balgaság eltűnése az emberek életéből végül ama nagy illúziót fosztana meg bennünket, hogy értelmetlenségeinknek magas endül értelme és céljai vannak. Már pedig az értelem és a cél hiánya az embert az állatok nivójára süllyesztené, olyan alacsonyrendű lényekké tenne bennünket, akik a létfenntartás küzdelméből kizárnák a szervezett erőszak, a rendszerített pusztítás, az eszmék érdekében való gyűlölet és pusztítás nagy adományait.

Balgaság nélkül végül is odasüllyednénk, hogy ónimádatunk helyett a szeretet kolduskönyerére fanyalodnánk, jóllehet jól tudjuk, hogy híjjával vagyunk a szeretetreméltó-ságnak.

Ha lemondanánk egyéniségünk, illetőleg létezésünk jelentőségének tulbecsüléséről — ami pedig a balgaság legkirívóbb vonása — ez feltétlenül magával hozná az egész létező világ jelentőségének lebecsülését, meg-

fosztana bennünket ama hitünktől, hogy érdemesek vagyunk az Ur figyelmére és gondoskodására s végül megszüntetné ama hiedelmeinket is, melyek a szerelem természetes velejárói. Nem hinnék többé, hogy kívánatosak és boldogító jelenségek lehetünk egymás számára, hogy fajfenntartó ösztöneink az örökkévalóság jegyében működnek s az Eg különös kegyét, a költők és anyakönyvvezetők helyeslését vivják ki.

Balgának lenni tehát emberi dolog, sőt minél balgábbak vagyunk, annál inkább vagyunk emberek. Miért is a Balgaság dicserete az emberek dicsőségének legigazabb és legidőállóbb bizonyossága, mely azáltal, hogy dicséri a hazugságot, leginkább van híjjával a hazugságnak.

BERGSON, BERGSONIZMUS. Zsidószármazású francia filozófus, a párizsi Sorbonne tanára, aki világhírnevét a bergsonizmus, vagyis a metafizika újáteremtésének köszönheti. A XVIII. és XIX. század anyagelvű bölcseletével szemben Bergson az idealista bölcselet visszahatásaként jelentkezett, az összes idealista reakcióárusok nagy öröme. Metafizikájának alapvető elve az, hogy az u. n. anyagelvű bölcselet az anyagot a maga merev és élettelen működésében szemléli, holott az életet az életlenség (élan vital) jellemzi, melynek forrása kivülésik az anyag belső törvényszerűségein. Ezzel Bergson — a metafizika nevében — olyasvalamit állít, melyet a rosszdulatú anyagelvű bölcselek sohasem vettek taga-

dásba. Nem kétséges ugyanis, hogy az élet — élet nélkül nem nevezhető életnek, de az sem kétséges viszont, hogy az élet titokzatos motorja csak az anyagot tudja mozgásba hozni, enélkül fölöslegessé válna teremő lendülete.

Bergson szerint az életlenség az, mely az emberi cselekvésnek tragikumát adja, míg a lendület hiánya mindig merevséghez, tehát komikumhoz vezet. (Lásd „A nevetés“ c. művét.)

Ami az életlenség tagikumát illeti, sajnos Bergsonnak nagyon is igaza van: az emberi tragédiák és tragikumok kétségkívül eme lendületeknek köszönhetik gyakoriságukat és ama természetüket, mely minél több élet elpusztítására irányulnak.

Ebből a szemzőből nézvést, arra a kényeszerű megállapításra kell jutnunk, hogy a nagy életlenségek mérséklése határozottan többet használma az életnek, mint tultengésük s általában a metafizikai megfoghatatlanság (mert hiszen az élet önmagában megfoghatatlan!) kevésbé alkalmas arra, hogy az anyag által megnyitkozódó életet az észre alkalmasabbá és érdemesebbé tehesse.

Lehet, hogy ez a tragikum lefokozásához és a komikum felülkerekedéséhez vezetne, de mai életünk tultengő tragikumunka sokkal inkább kívánatosá teszi számunkra a nevetés lehetőségét, mint azt, hogy életünket a tragikus rettegések, a tragikus könnyek, a tragikus halálok szinterévé állandósítsuk.

Salamon László.

KIRÁLYNŐK FÉRJEI

Bernát herceg a második európai királynő-férj

Amsterdam, január 16.

Lippe-Biesterfeld Bernát hercegnek Julianna holland trónörökösével való házassága, rátereli a figyelmet a királynő-férjekre. Bernát herceg ezidőszakra a második férfi Európában, akinek a felesége ténylegesen uralkodói jogokat gyakorol. Az első Félix bourbon-pármái herceg, akinek 1919 óta a Luxemburgban uralkodó Sarolta nagyhercegnő a felesége. A házasságból négy gyermek származott. A trónörökös János főherceg, aki 1921-ben született.

Hogy Hollandiában és Luxemburgban asszonyok uralkodnak és mindkét uralkodónő „királynő-férjhez“ ment nőül, az a véletlen sajtáságos összetalálkozás. 1890-ig ugyanis személyi kapcsolat állt fenn a hágai és a luxemburgi trón között. Mivel III. Vilmos király 1890-ben férförökös nélkül halt el és a női ágon való trónörökös csak Hollandia részére volt érvényes, Luxemburg külön nagyherceget kapott Adolf massauti herceg személyében. Ennek fia és utódja volt Vilmos, akinek azonban csak leányai voltak és ilyformán Luxemburgban is megváltoztatták az örökösödési törvényt a nők javára. Tehát Luxemburgban is bekövetkezett az az állapot, ami miatt 1890-ben beállott a szakadás. A holland királynő és a luxemburgi nagyhercegnő királynő-férjhez ment nőül.

Bernát herceg a második európai királynő-férj.

A holland történelemben Bernát herceg a második királynő-férj. Az első Julianna

trónörököső apja, Vilma királynő férje volt, a német Henrik mecklenburgi herceg. Alig egy évvel ezelőtt halt meg 59 éves korában. A királynő oldalán a legnagyobb tiszteletnek örvendett, a nyilvánosság előtt azonban kizárólag mint a művészetek, tudományok és a sport ápolója és fejlesztője szerepelt. Nagyon érdeklődött a holland gyakorlatok iránt. A politikától tudatosan távol tartotta magát, ami nagy népszerűséget biztosított neki a holland nép körében.

Honnan ered a „királynő-férj“ meghatározás?

A „királynő-férj“ meghatározás az angol udvarból eredt. Ezt a címet először Albert szász köburg-góthai herceg kapta, amikor feleségül vette Victória angol királynőt. Az angol példa nyomán azóta általában „királynő-férjnek“ nevezik az uralkodó királynők férjét.

A Queen férje, aki nem sokkal 75. születésnapja előtt halt meg, sajtáságos fontosságú tette helyezte a t. ón körül. Köz tudomásu, hogy Victória királynő megtalálta élete boldogságát „legkedvesebb Albertjével“ való házasságában. Kilenc gyermekét hozott a világra, férje pedig politikai tanácsadója volt anélkül, hogy erői a külvilág tudomást szerezett volna. Közismert, hogy Victória férje halála után is nagy becsben tartotta emlékét.

Ezt az érdekes házasságot egyébként I. Lipót belga király hozta létre. Ő maga is volt „királynő-férj“ egy évig. 1816-ban elvette Sarolta hercegnőt, György régensherceg

a későbbi IV. György egyetlen leányát, aki ilykép trónörököső volt. Az asszony azonban egy év múlva gyermekágyban meghalt és így Lipót királynő férje szerepe befejeződött. Angliában maradt és elvállalta unokahugának, Victóriának nevelését, akinek anyja az ő huga volt. Mint Victória nagybátyja, fontos szerepet játszott a későbbi angol királynő életében egészen 1865-ben bekövetkezett haláláig. Lipót ezenkívül egy másik öcsését is koronás feleséghez segítette. Ez Kóburg-Koháry Ferdinánd volt, aki II. Maria da Gloria portugál királynő férje lett. Ez a királynő-férj volt az egyedüli, aki királyi címet kapott.

Mária Terézia férje

Minél tovább megy vissza az ember a múltba, annál érdekesebb királynői házasságokra terelődik a figyelem. Ilyen volt Mária Terézia házassága Lothringeni Ferenc István herceggel. Mária Terézia egyenesen istenitette férjét, „Franzl“-t.

Érdekes esemény a királyi udvarok történetében, hogy három ilyen királynő-férj alapított dinasztiát. Albert révén keletkezett a Kóburg-Windsor ház, portugáliai Ferdinánd révén a Kóburg-Braganza dinasztia és Lothringeni Ferenc házassága révén a Habsburg-Lothringeni dinasztia.

A királynő férjének szerepe nem valami irigylésre méltó. Igaz, hogy legközelebb áll a trónhoz, de mégis a háttérben kell maradnia s nagy tapintatra és önmérsékletre van szüksége, hogy megfelelően viselkedjen amaz ország nyilvánossága előtt, amelynek házassága révén lett polgára. Még nehezebb dolga van, ha népszerű akar lenni az országban, ahol a királynő-férj különös tisztességét és nagy rangját tölti be.

Civilizálják a Szaharát

Párizs, január 15. Keletről nyugati irányban 7000 kilométer kiterjedésű a Szahara, a világ legnagyobb sivataga. Valaha életveszedelmes vállalkozás volt átkelni rajta. Ugy is nevezték, hogy „a halál országa.“ Azóta sokat változott a világ. Azon a vidéken, ahol egykor a karavánok csak fegyveres kísérek oltalma alatt mehettek át, most kényelmes és modern utakon autókön lehet közlekedni.

Már 1920 óta járnak a Szaharán a fehér autóbuszok, amelyeket minden kényelemmel és a technika minden vívmányával felszerelték a rövidhullámú leadóállomástól egészen a tűző napsugarakat elnyelő kék alakúvegekig. Kényelmes sivatagi hotelek és az ut mentén benzinöltő állomások szolgálják az utasok kényelmes szaharai utazását. Hol vagyunk már attól az időtől, amikor a kalandorregények szaharai rémségeivel traktálhatták olvasóikat?!

As új út

Rövidesen a Szahara még jobban bekapcsolódik a civilizációba. Már öt év óta tervezik azt a hatalmas utat, amely tökéletesen megoldja a szaharai közlekedést. Ez az út északról délre halad majd. Kétezzer kilométer hossza tervezik és 17 világítótornyot építenek rá egymástól 150 kilométeres távolságban. A világítótornyok hatalmas fény-sugarai összefüggően mutatják majd az utat nemcsak az autókön, hanem a repülőgépeknek is. Ha ez az út és a világítótornyok elkészülnek, akkor a Szahara közlekedése éjszaka bonyolódhatik le, amikor az utasok nem szenvednek annyit a forróságtól. Nappal viszont az ut mentén épülő sivatagi hotelekben pihenhetnek. Természetesen a végtelen sivatagban a villanyvilágítást egyelőre nem tudják megvalósítani, de a szak-értők már tudják, hogy milyen különleges gáz szolgáltatja majd a világítást a világítótornyokban.

„Bidon V.“

Ha az új út megépül, akkor a Szahara kellemes kirándulóhely lesz. Megváltás lesz ez a világ legmagányosabb és legszomorúbb benzinöltőállomása számára is, amely „Bidon V.“ néven a Szahara szívében áll. Autóbuszok, autók és repülőgépek jönnek ehhez a sivatagi benzinökhöz, amelynek öre egy autóbuszvárban lakik. Egy ideig nem akadt ember, aki vállalkozott volna arra, hogy a „Bidon V.“ állomáson éljen, mert az előző három ór bozalmas sorsra jutott.

Az első benzinökhöz megörült ebben a szörnyű, forró, árnyéktalan egyedülletben, ahol hétszámra nem látott embert lelket. Azt képzelte, hogy ő a sivatag császára, az autóbusz utasait revolverrel fogadta és követte tőlük, hogy imádják. Csak nagynehezen tudták megfékezni.

Utóda szintén szörnyű sorsra jutott.

Fränkel:

kombinált szoba, kombinált butor,
100 eredeti fénykép-butorminta, szabásrajzokkal 129 lej LEPAEGE-nál, Cluj. Postán utánvétellel.

HAR ZION HAR CARMEL

Egyedüli hajójárat, mely palesztinai lobogóalatt közlekedik Románia és Palesztina között. Rendszeres utas- és áruszállítás.

A legközelebbi hajóindulások Constantából Haifába:

Har Zion	január 21	Har Carmel	február 11
Har Carmel	január 28	Har Zion	február 18
Har Zion	február 4	Har Carmel	február 25

Jegyek kaphatók az

Uj Kelet utazási osztályánál

„Kedem“ utazási iroda

transzilvániai és banati vezérképvisleténél.

Teherszállítási ügyekben a

Lazar Bercovici Constanta

vezérigénység szolgál felvilágosítással. Casuta Postala 65. Tel. 174. Táviratcim: Bercola

HIREK

Radio Columbia Ingelen
1937. évf.
Constructio
nál Piata Unirii 31. Telefon: 83.

Időprognózis. Az ország északnyugati részeiben nyugatról keletre terjedő boruló irányzat havazás által követve. A délnyugati részeken enyhe szél. Kismértékben emelkedő hőmérséklet. Az ország többi részeiben többnyire derült ég, enyhe északi szél. Éjjel fagy, nappal lassu felmelegedés, reggel és este köd lehetséges. A fővárosban ma délelőtt 12 órakor 3 fokot mértek. Predeálón a hőmérték 45 cm., Stana de Valen 40 cm., Busteniben 25 cm. magas.

Munkaközvetítő hivatal állítanak fel a falusi és városi primáriákon. Bucurestiből jelentik: A munkaügyi minisztérium közbenjárt a belügyminisztériumnál, hogy az alantasszervei (megyefőnökök) után állítsanak fel minden községi és városi polgármesteri hivatalban külön hivatalt a munkaközvetítők és ajánlatok bejegyzésére, hogy azáltal elősegítsék a munkanélküliek elhelyezését.

Foto Meisner Reg. Ferdinand 3.

Basarabiai és moldoval falukba osztják be a katonai szolgálatot teljesítő orvosokat. Bucurestiből jelentik: Az egészségügyi minisztériumban folynak a munkálatok a katonai szolgálatra berendelt orvosok falusi beosztásán. Az illető orvosokat egész Basarabia, Vaslui, Botosani és Tutova moldoval, végül Teleorman munténiai megyék területén szórják szét, ahol az egészségügyi viszonyok sok kívánivalót hagynak maguk után.

A világsajtó így ír Heinzről:

Ime egy tenorista, akinek nemes és kifejező játéka van és akinek énekművészete oly kiváló és sokoldalú, hogy magával ragadja a közönséget. Ennek a nagy énekesnek zenei intelligenciája és alapos tudása minden szerepét, amelyet alakít, elsőrendű teljesítménnyé avatja. Fellejt január 25-én este az Aida-ban a Román Operában. Jegyek kaphatók a „România Artistică” színházi ügynökségnél, Piata Unirii és az Opera pénztáránál.

Lejben fizetik az Oroszországból importált árut. Bucurestiből jelentik: A Banca Nationala tudatta a chisinaui kereskedelmi kamarával, hogy a Szovjetunió és Románia közötti, hamarosan felveendő csereforgalom érdekében elhatározást nyert, hogy az árucikkeket román lejben fogják fizetni és a tranzerműveletet a Nemzeti Bankon keresztül bonyolítják le.

Ha el van dugulva és gyomra rossz, folyamodjék azonnal a természetes „Ferenc József” keserűvízhez, mert ez már csekély, alig egy pohányi mennyiségben is gyorsan, biztosan és mindig kellemesen kitisztítja az emésztés útjait és friss közérzetet teremt. Az orvosok ajánlják.

A husárraknak a maximális alól való feloldását kérte az árvizsgálóbizottság. A mérszázorosok a napokban küldöttségileg felkeresték a polgármestert és előterjesztették, hogy az állatvásárpiacon nagyarányú drágulás mutatkozik, ami szükségessé teszi a husárrak emelkedését. A polgármester azt válaszolta a küldöttségnek, hogy az árvizsgálóbizottságtól teszi függővé az ügy elintézését. Tegnap összeült ebben az ügyben az árvizsgáló bizottság, amely meghallgatta dr. László Tibor vágóhídi igazgató véleményezését. Dr. László Tibor javasolta a bizottságnak, hogy az időközi tanácsnak terjesszék elő a husárraknak a maximális alól való feloldását. A vágóhídi igazgatójának véleményével szemben a hadsereg képviselője a jelenlegi husárrak megtartása mellett foglalt állást. Az árvizsgáló bizottság viszont dr. László Tibor előterjesztését tette magáévá. Ennek megfelelően jelentést szerkesztett az időközi bizottság számára, amelyben a husárrak feloldását ajánlotta. A husárrakról végső fokon a péntek délutáni időközi bizottsági ülésen mondják ki a döntést.

Nathan Bisztritzki cluji előadásai

Hét előadást fog Clujon tartani Nathan Bisztritzki, a palesztinai héber poéta és drámaíró, aki a Keren Kajemeth jeruzsálemi főirodájának küldetésében jön városunkba és egy teljes hétig lesz az itteni zsidó társadalom vendége. Bisztritzki nem kéri, hanem adni jön és amit ő ad nekünk, az százszorosan több, mint amit mi adhatunk neki. Bisztritzki lelkének nagy

szunkba és egy teljes hétig lesz az itteni zsidó társadalom vendége. Bisztritzki nem kéri, hanem adni jön és amit ő ad nekünk, az százszorosan több, mint amit mi adhatunk neki. Bisztritzki lelkének nagy

Nathan Bisztritzki előadása a cluji Wizo kulturdélutánján. Folyó hó 19-én, kedden délután 5 órakor nagyszabású kulturdélután rendez a cluji Wizo a Salom klubban (Str. Filipescu 6.) A kulturdélután keretében Nathan Bisztritzki tart előadást „A nők szerepe a zsidó történelemben” címmel. Vendégeket szívesen lát a Wizo vezetősége.

Danzig Hillél előadása Targumuresen. Folyó hó 17-én, vasárnap este Danzig Hillél tart előadást az Avoda-klubban a Zs. N. Sz. helyicsopótjának előadássorozata keretében. Előadásának címe: „A zsidó nép politikája.” Vasárnap délután a Jung-Wizo látja vendégül Danzig Hillélt, aki „Londontól Jeruzsálemig” címmel tart revüt a zsidó világ eseményeiről. A két előadás iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Orvosi hír. Dr. Abraham Lajos nőgyógyász, sebész hazaérkezett és rendeléseit újból megkezdte. Reg. Ferdinand 43-45 alatt.

„A III-ik rendtől a IV-ik rendig” címen tart Csehi Gyula történelmi előadást a cluji Magánalkalmazottak Szakszervezetében Str. Vaili 7. szám alatt. A tudományos előadás időpontja: 1937 január 22, péntek este 8 óra. Az előadás kiterjed a XVIII-ik század szociális és politikai küzdelmeire és részletesen foglalkozik az 1789-es francia forradalommal, valamint a XIX-ik század humanitárius és szocialista eszméi történetével. Az előadást a hadtestparancsnokság engedélyezte és így az minden körülmények között meg lesz tartva. Belépés díjtalan. Érdeklődőket és tanulmánygyókat szívesen lát a szervezet vezetősége.

Diákszegélyest Reteagon. Nagyszerű zenés-teát rendezett a reteagi Wizo közreműködésével a Diákszegélyest reteagi helyicsopótja. A diákság barátai; Mayerné, Mátyás, Hez és Mayer Zita lelkes, a környékre is kiható szervező munkája komoly sikerre és szép eredményre vezetett, aminek Mátyás, Hez és Kohl Hermann áldozatkészsége nagyban hozzájárult.

Foto Meisner Reg. Ferdinand 3.

Haggibbor teadélután. A Cristal Palace igazgatósága január 17-én, vasárnap délután 5 órai kezdettel, a Haggibbor sportegyesület javára teadélután rendez. A teadélután keretében nívós műsor.

Kimutatás a Marpe Lanefes Egyet 1936 év december havi működéséről. Kiosztatott 700 ebéd, 180 liter tej, 8 liter bor. Bevételek: 700 ebéd á 25, 17.500 lej, tagdíjakból 6190, ebédek megváltása 545, adományok 6135 lej. Összesen 31.447 lej. Kiadások: Kiosztott ebédek értéke 17.500 lej, ételhordásért 2796, igazg. költs. 2000, jutalékokra 1238, konyhai kiadások: főzés és tej 2631, tejszámla városi betegeknek 382, segélyek és fakiosztás 4900 lej. Összesen 31.447 lej. Dr. Rosenfeld S-né elnök, Mózes Elek titkár.

gazdagságát hozza a cluji zsidóknak és előadásaival felejthetetlen élménnyel fog megajándékozni mindenkit, aki eljön és meghallgatja szavát.

Bisztritzki hét előadása a következő:

1. Az európai gazdasági válság és a zsidó sors.
2. A zsidó messiánizmus.
3. Az újhéber irodalom Palesztinában.
4. A zsidó ifjúság műve Palesztinában.
5. A nők szerepe a zsidó történelemben.
6. Hol tartunk a palesztinai országépítésben.
7. A zsidó ifjúság válasza.

Az előadások helye és időpontja a következő:

1. Január 17-én, vasárnap délelőtt fél 11 órakor nagy miling az Uránia mozgóban.
2. Vasárnap este 9 órakor a Zs. N. Sz. helyicsopótjának előadótermében, Str. Memorandului 13.
3. Hétfőn este hét órakor és 9 órakor a Zs. N. Sz. termében.
4. Kedden délután 5 órakor a Salom klubban (str. Filipescu 6.) a Wizo rendezésében és este 9 órakor a helyicsopót helyiségében.
5. Szerda este 9 órakor a Salom-klubban.
6. Csütörtök este 7 és 9 órakor a Salom klubban.

Péntek este 8 órakor Oneg Sabbath a Salom-klubban.

Ha a fenti programban akármilyen változás, vagy módosítás történne, úgy azt idejében a közönség tudomására fogja hozni az Uj Kelet.

Lelkesek és tanítók is jelölhetők a községi választásokra, csak primárok nem lehetnek. Bucurestiből jelentik: A belügyminisztérium körrendeletet adott ki, amit ma küldenek szét az országba. A rendelet értelmében egy a lelkesek, mint tanítók jelölhetik magukat a községi választásokon, de primárokká nem választhatók. A községi tanácsosok listáján nem szerepelhetnek olyan kocsmárosok, akiknek az illető községben a primáriától bérletük van.

Arvagondozó bál és szociális munka Satumaren. A transzilvániai Zsidó Arvagondozó satumarei csoportja a korábbi évek „láthatatlan bálja” helyett fényesen sikerült táncestélyt rendezett szombaton este a Kereskedelmi Csarnok összes helyiségében, amelynek előkészítésében a hölgybizottság élén Heimovits Mór nélnő, Schwartz Andorné, valamint a vezetőség részéről dr. Singer Ernő főtitkár fáradoztak a legtöbbet. A bál tiszta jövedelme az Arvagondozó helyicsopótja által fenntartott napközi otthon javára szolgált. Ez az intézmény, amely dr. Fischer József, a satumarei tagozat elnökének iniciatívájára létesült, évek óta a téli hónapokon át 120 árva és szegény gyermek részére ad naponta háromszor bő és tápláló ellátást az Arvagondozó helyiségében s ugyanott végzik el iskolai feladataikat délutánonként és játékkal és tornával szórakoznak a gyermekek. Az Arvagondozó satumarei lelkes vezetői azonban a szervezet más irányú munkájából is kivesszik a maguk részét: az átrétegezési munka beindítását dr. Markovits Andor ügyvéd vezetése mellett Székely Jenő főmérnök, Lévai Mihály igazgató, Rácz Jenő mérnök és a város zsidóságának számos más kitünősége vállalta. A satumarei zsidó iparos- és kereskedőtanoncok kulturális nivójának emelése és minél tökéletesebb kiképzése érdekében „korrepetáló tanfolyamok” indultak meg az Arvagondozó satumarei tanoncotthonában, ahol a tanonciskola tananyagának ismételten kívül a növények román és héber nyelvoktatásában is részesülnek. Ugyancsak a zsidó tanoncok kulturális emelésére szolgál az Ifjúsági Kör reorganizálása, amely a város tanoncainak folyóiratokat és könyvtárt fog rendelkezésére bocsátani. Ezenkívül különböző előadásokat is fognak tartani. Az átrétegezési munkát végző bizottság és dr. Fischer József tagozati elnök érdeme, hogy a satumarei zsidó iparos-társadalom igen nagy megértést tanúsít az Arvagondozó ezen akciója iránt és munkakalkulációkkal teszi lehetővé a tanoncok munkáját. Ilyen módon a satumarei tanoncotthon kibővítése is lehetséges lesz, amelyet a Joint-szubszención kívül a satumarei zsidó intézmények felajánlott támogatása is biztosít. Ugyanezen támogatást dr. Neumann titkár múlt heti látogatása során a baia marei Arvagondozó vezetősége is felajánlotta. A szükséges anyagi eszközök előteremtésén a kitünő dr. Kertész Arminé fáradozik.

Január 23-án Haggibbor-bál

Pár nap még és Cluj zsidó ifjúsága ünneplő ruháját ölti magára, hogy a Haggibbor-bálak hagyományos meleg atmoszférájában feloldódjon. A tizennyolcadik évét taposó Haggibbor — az utóbbi két évet kivéve — minden télen megrendezte a maga bál multságát, amely mindenkor a cluji zsidó társadalom remek szórakozási lehetősége volt. Ki ne emlékezne a régi Haggibbor-bálakra, amikor a szülők, zsidó lányok és fiúk a késő reggeli órákig mulattak együtt és adták át magukat a sokáig emlékezetes bál éjszaka minden gyönyörének?

Nos, a Haggibbor vezetősége, a népes vígalmi gárdával karöltve azon tevékenykedik, hogy az idei Haggibbor-bál, ha lehet, az eddigi bálak sikerét is felülmulja. Mindenekelőtt is azért, hogy az egész cluji zsidó társadalmat felőlelő hivatást ismét maga mögött lássa, fontos azonban az ideai bál sikere, mert a Haggibbor a megnagyobbodott testnevelési igényeket csak úgy tudja kielégíteni, ha a cluji zsidó ifjúságnak saját sporttelepén tud sportolási lehetőséget biztosítani, már pedig ennek felépítésére komoly összegekre van szükség. A megindult építési munkálatokat pedig a Haggibbor-bál jövedelméből kívánja folytatni. Ime az ok, amiért az ideai Haggibbor-bál úgy erkölcsi, mint anyagi siker szempontjából felül kell mulja az eddigi bálakat.

Az idei Haggibbor-bál sikerét azonban — amely január 23-án, szombaton este lesz az új iparkamara dísztermében — a hagyományon kívül a Haggibbor ideai nagyszámú vígalmi gárdája, a fogalommal vált Lucullus Rt. bülféje és a legjobb cluji tánczenekar bőségesen garantálja.

12-ik sorsjáték 3-ik osztályának húzása 1937 január 15-én

Sorsjegy: 1.000.000 lejt 53.584 számmal, 500.000 lejt 12.596 számmal, 200.000 lejt 26.000 számmal, 100.000 lejt 1189 számmal, 100.000 lejt 65.739 számmal, 50.000 lejt 8717 számmal, 50.000 lejt 53.671 számmal, 50.000 lejt 63.940 számmal, 50.000 lejt 43.187 számmal és számtalan 30.000, 20.000, 6000 lejes nyeremények.

Azon sorsjegyek, melyek 18 63 és 72 számmal végződnek, egy új, a 12-i sorsjáték 4-ik osztályára szóló sorsjegyet nyertek.

Meliksorsjegy: 1.000.000 lejt 114.824 számmal, 250.000 lejt 226.131 számmal, 100.000 lejt 189.795 számmal, 100.000 lejt 229.668 számmal, 50.000 lejt 136.728 számmal, 50.000 lejt 296.727 számmal, 50.000 lejt 273.980 számmal és számtalan 10.000, 5000, 2000 lejes, stb. nyeremények.

Azon sorsjegyek, melyek: 867, 511, 370, 968, 518, 192, 980, 816, 763 és 415 számmal végződnek, egy új, a 12-ik sorsjáték 4-ik osztályára érvényes sorsjegyet nyertek.

A Regal kávéház igazgatósága a Bnei Jisrael cionista diákegyesület és a Haggibbor futballszakosztálya javára január 17-én, vasárnap délután 5 órai kezdettel teadélután rendez.

Bár-micvá ünnepély Sft.-Gheorghen. Sft.-Gheorgheről jelentik: Az elmúlt héten bár-micvá ünnepélyre jött össze a sft-gheorghai zsidóság Schwartz Hermann házában. Az ünnepélyek sablonjából messze kiemelkedett öszinte közvetlenségével az a meleg ünnepély, amelyben a sft-gheorghai zsidóság részesítette Schwartz Hermann, a Cheva Kadisa agilis, érdemekben gazdag gondnokát, József nevű fiának bár-micvája alkalmából. Maga az ünnepély formája is szokatlan volt ebben a városban. Ugy Sft.-Gheorghen, mint egész Treiscauna megyében csak az őszi ünnepek képezik a zsidóság próbakövét. Akiben még él egy szikrája a zsidó hitnek, olyankor vallomást tesz róla. A mázlik órájában meg lehet számolni: hány zsidója van ennek a megyének. Viszont más zsidó ünnepről és hagyományról nagyon keveset tudtak ebben a megyében, melynek zsidósága nemtörődömségével és az asszimilációra való törekvésével a legsúlyosabb népi és nemzeti bűnököt követte el a zsidósággal szemben. Az utóbbi három-négy esztendőben az új atmoszféra itt is érezteti hatását, a zsidó ügyek iránt egyre nagyobb az érdeklődés, s a treiscauna megyei zsidóság saját kulturájában és hagyományában magára akar találni. Ennek a folyamatnak első, komoly etapját képezi a sft-gheorghai bár-micvá-ünnepély, melyet Schwartz Hermann Cheva-gondnok avatott újra. A bár-micván, melyen a sft-gheorghai zsidóság színe-java vett részt, az ünnepelt hatás, gyönyörűen felépített drosét mondott. Az ünnepség során több oldalról hangzott el az az óhaj, hogy más zsidó hagyományokat, szokásokat és ünnepeket is meg kell honosítani. Ezzel a megpak akkorddal fejeződött be Sft.-Gheorghen az első, újjáavatott bár-micvá-ünnepély. (dr. f.)

UJ KELET *Legújabb hírek*

Kormánycsapatok győzelme a madridi fronton

(Elsődali cikkünk folytatása)

ton elfoglalták Estepona falut. A felkelők repülői bombázták Malaga, Almeria, Cartagena, Valencia, Taragona, Barcelona, Bilbao, Santander és Gijón kikötőit.

A DNB ügynökség jelenti, hogy las Rozas és Majadahonda körzetében a kormányerők immár negyedizben indultak támadásra, de ez is meghiúsult. Hiába vontattak fel a kormányerők a sűrű köd védelme alatt gépfegyverekkel és könnyű ágyúkkal ellátott tankokat és nagyszámu gyalogságot, nem sikerült áttörniök a felkelők vonalait. Hét tankot hasznavehetlenné tettek és nagymennyiségű hadianyagot zsákmányoltak a felkelők.

Ugyancsak a DNB jelenti, hogy Barcelona élelmezési nehézségei fokozódnak. A liszt teljesen kifogyott és rizs-buzaliszt keverékkel pótolják azt. A barcelonai anarchista szervezetek egyébként elégedettek Prieto hadügyminiszter tevékenységével, valamint azzal, hogy Largo Caballero La Passionariát, az ismert kommunista agitátort, ki akarja nevezni kormány tagjává. A DNB szerint az anarchisták elhatározták, hogy elteszik láb alól egy Prietot, mint La Passionariát.

A felkelők elfoglalták Estepona Gibraltár, január 15. (Rador.) Algésirasban tegnap este hivatalosan kijelentették, hogy a felkelők a malagai uton fekvő Estepona városkát elfoglalták. A felkelők 20 ezer embert dobtak harcra. Ugy nekik, mint a kormányerőknek nagy veszteségeik voltak.

Madrid körzetében a felkelők folytatták az offenzívát.

A kormánycsapatok eredményes csatározásai

Madrid, január 15. A város védelmi tanácsa jelenti: Noha az időjárás továbbra is kedvezőtlen, a kormánycsapatok több sikeres támadást hajtottak végre a madridi fronton. Az egyetemi vár körzetében az ellenség kénytelen volt több épületet elhagyni és kétszázötven halottat hagyott a csatamezőn. A kormánycsapatok visszaverték a marokkói osztagok támadását, a Zualo parkban és a Ramizaszerdőben.

A baszk fronton a kormányerők egészen a matalanai hegyekig hatoltak és szétrombolták a Robda felé vezető vasutat.

A sevillai rádióállomás közli: A megerősített Estapona meghódítása igen lehangolta a kormányerőket. Számos milicista megadta magát. A köd egyébként nagyban akadályozta a hadműveleteket.

A portugál rádió cáfolja, hogy a kormány repülői bombázták volna Melindát. Badajozból azt jelentik, hogy Portugáliából utnak indított fegyverekkel megrakott teherautókat várnak Sevillába. Az autókat portugál diákok kísérik.

Sajtó alatt

Majrovits Méir
Jehuda

„Hazatérés”

a Ma zsidó
regénye

Európában egy hét alatt 556 ember halt meg influenzában

GENE, január 15. A Népszövetség egész segélyi heti közlönye szerint Európában veszedelmesen terjed az influenza-járvány. Ötvenhét városban több mint 100.000 lakos betegedett meg influenzában és 556 haláleset történt a január 2-vel végződött héten. Egyedül Angliában 325-en haltak meg influenzában az említett hét alatt. Az influenza terjedésében van Lengyelországban és Svédországban, Dániában a veszély csökkent.

Halálos végű verekedés a bucaresti diákok között

BUCURESTI, január 15. A Sír. Matei Voevod utcában levő diákok között az elmúlt éjszaka súlyos verekedésre került sor az ottlakó diákok között. A verekedés során több diák súlyosan megsebesült. Az egyik sebesültet, Grigore Marint, aki fején szenvedett sérülést, kórházba szállították. A sebesült diák ma délelőtt a kórházban meghalt. A rendőrség letartóztatta a verekedés tetteseit. A vizsgálat folyik.

3 nap múlva

hallhatja a világ legjobb előadóénekesnőjét:

LIPINSKAJAT a CAPITOLBAN

Válogatott nagy és új műsor.

Január 20, szerda

Jegyek 30-tól 150-ig a főtéri kioszkban és a Capitol pénztáránál.

Két és félórát tárgyal Mussolini Göringgel

Hitler és Mussolini folytatják közös politikájukat a spanyol kérdésben

Róma, január 15. (Rador.) Mussolini csütörtök délután két és félórás beszélgetést folytatott Göring tábornokkal. A beszélgetés kizárólag politikai jellegű volt. A Duce este nagy bankettet adott a porosz miniszterelnök és felesége tiszteletére a Venezia-palotában.

Mussolini és Göring tárgyalása során tanulmányozás alá vették a két országot érdeklő összes kérdéseket: a francia-német és angol-német viszonyokat, majd különös figyelmet szenteltek a London és Berlin közti közlekedés lehetőségeiről folytatott hosszas tárgyalást. Ennek ellenére jólétesült körök azt állítják, hogy

Olaszország nem fog közvetítő szerepet vállalni, mert Németországnak az a véleménye, hogy egyedül is és közvetlenül létre tudja hozni a közlekedést Angliával.

E célból csupán arra van szükség, hogy Olaszország és Németország Angliával szembeni magatartását összhangba hozzák.

A Duce és a porosz miniszterelnök második találkozása során a spanyol-problémát vitatták meg. Alitól arra az elhatározásra jutottak, hogy

a spanyol-kérdésben folytatják közös politikájukat.

de végleges döntést mégse hoztak. Látszólag Mussolini és Göring azon a véleményen vannak, hogy a dolgok jelenlegi állása mellett tekintettel, Franciaország ma még bizonytalan magatartására, az egyedüli tennivaló: számolni az esetleges fordulatokkal és a felmerülő esetekben közös akció lehetőségeit keresni. A Duce és Göring semmilyen gazdasági kérdéssel nem tárgyaltak.

A belpolitika szenzációja:

Tatarescu miniszterelnök és Armand Calinescu tárgyalásai

Közlekedés a liberálisok és a nemzeti parasztpárt között? A kormány nem idegenkedik attól, hogy a nemzeti parasztpárt legyen az utódiá?

Bucuresti, január 15. (Az Uj Kelet tud.) A Curentul jelentése szerint a nemzeti parasztpárt vezetői lázas tevékenységet fejtenek ki, amely azt a benyomást kelti, mintha a párt készülne valamire. Mihalache tegnap sorozatos megbeszélést folytatott Madgearuval, Popovici Mihállyal, dr Lupuval, Calinescuval, Ghelmegeanuval. Costachescu professzor ugyancsak a fővárosba érkezett és ma felkeresi a párt elnökét. Valószínű, hogy rövidesen összehívják a párt központi vezetőségét, sőt egyesek tudni vélik, hogy a vezetőség már január 21-én össze is ül. Másrésztől ugyancsak délelőtt ülésezett a nemzeti parasztpárt egyik bizottsága, amely a párt egyetemi tanár tagjainak konferenciáját van hivatva előkészíteni. Elhatározták, hogy január 30-31-re összehívják az egyetemi tanárok értekezletét, amelyen a párt általános politikai és szellemi orientációját

kívül különösen az ifjúság problémáival foglalkozni.

A politikai élet szenzációja egyébként az, hogy

Armand Calinescu, a nemzeti parasztpárti kormány volt belügyi alminisztere, tegnap felkereste Tatarescut a miniszterelnök lakásán.

Ez a találkozás Calinescunak Iorga professzornál és Vaidánál tett látogatásai, valamint Virgil Potarea volt miniszternek a kormány több tagjával folytatott megbeszélései után történt s így az érthetően nagy fel-tűnést keltett.

A találkozás után Calinescu Mihalachehoz sietett és tájékoztatta a megbeszélés eredményéről.

Közelebbi részletek a megbeszélésről nem szivárogtak ki, miután egyik résztvevő sem hajlandó nyilatkozni. Calinescu ma reggel el

is utazott a fővárosból. A Lupta tudni véli, hogy Calinescu a parlament elé kerülő törvényjavaslatokról folytatott eszmecsereát a miniszterelnökkel. Egyesek megállapítás szerint

a kormány és a nemzeti parasztpárt között az utóbbi időben közlekedés jött létre. A liberális párt vezetői nem idegenkednek attól a gondlattól, hogy a nemzeti parasztpárt lépjen a liberális kormány örökébe.

Tatarescu egyébként ma délelőtt felkereste Dinu Bratianut és hosszabb megbeszélést folytatott vele. Alitól a Banca Nationala közgyűléssel kapcsolatosan a liberális párt igazgatójelöltjeiről tárgyaltak. A Lupta fenntartja azon értesülését, hogy a Nemzeti Bank egyik adminisztrátorának Sassu földművelésügyi miniszterrel jövelik. Ebben az esetben aktuálissá válik a liberális kormány átszervezése.

Ujra kiad lapengedélyeket a belügyminisztérium

BUCURESTI, január 15. Ismeretes, hogy a sajtótörvénytervezet elkészítése alkalmával a kormány rendeletet adott ki, mely a törvény megszavazásának időpontjáig megtiltotta új lapengedélyek kiadását. Ezzel egy időben az egyes, cenzúrával megbízott hivatalok a meglévő lapengedélyeket is revizió alá vették és számosan megjelenséget bejelentettek. Időközben azonban a kormány elállt az új sajtótörvénytervezet megszavazásának gondolatától. Ezért feleslegessé vált az új lapengedélyekre vonatkozó rendelet is. A kormány a pénteki napon ki is adta rendeletét, mely szerint ezennel kiadhatnak új lapengedélyeket, de a kérvényeket a belügyminiszter esetéről-esetűre fogja felülvizsgálni. A rendeletre a kormánynak azért is szüksége van, mert a közlegő közlegő választásokon a liberális pártnak is szüksége van új propaganda orgánumokra.

Robamosan emelkednek a vasut bevételei

Bucuresti, január 15. A CFR kimutatása szerint az 1923-34. években a vasutak bevétele csak kisebb emelkedést mutatott, de az 1935-36. években a helyzet eléggé javult. 1936-ban 394.598.065 lejrel többet bevételezett a CFR, mint 1935-ben. Elmult évben 19 százalékkal emelkedett az utasforgalom 1935-höz viszonyítva. A csomag- és küldeményszállítások 85 százalékkal, az autóbussz-forgalom 94 százalékos emelkedést mutatnak.

Windsor hercege Miklas osztrák köztársasági elnöknel

London, január 15. (Rador.) Windsor hercege tegnap Anglia bécsi követének kíséretében felkereste Miklas osztrák köztársasági elnököt és háromnegyedórás beszélgetést folytatott vele. Hivatalos körök szerint a látogatás szigorúan magánjellegű volt.

— Idegrohamában meg akarta gyilkolni apját egy basarabiai fiatalember. Bucurestiből jelentik: Chisinauban ma éjjel egy Volksi nevű fiatalemberen öltéségi roham tört ki és kést rántva, rávetette magát apjára, hogy megölje azt. Bozsalmas harc keletkezett, végül is a zajra előjött szomszédoknak sikerült a fiut lefegyverezni és kórházba szállítani. Az öreg Volskit súlyos sebekkel szintén kórházba internálták.

Ön mit gyűjt? Gyakorlati vezető, képek, szobrok, metszetek, fayance porcellán, szőnyegek, népművészeti tárgyak, bélyegek, könyvek, stb. stb. gyűjtéséhez. Ara 79 lej. (Hivatások és életpályák. Gyakorlati pályavezető 79 lej.) Fővárosi Könyvkiadó kiadása, kapható mindenütt, vagy Lepage-nál Cluj. Postán utánvéttel.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baros 1. Pop 10. Telefonszám: 8-61.